

Ročník 1997

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 44

Rozeslána dne 10. června 1997

Cena Kč 20,70

O B S A H:

125. Zákon o odpadech

126. Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 30. dubna 1997 ve věci návrhu, spojeného s ústavní stížností, na zrušení ustanovení § 33 odst. 11 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 160/1995 Sb.

127. Vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o speciálních školách a speciálních mateřských školách

125

ZÁKON

ze dne 13. května 1997

o odpadech

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět a působnost zákona

(1) Zákon stanoví povinnosti právnických a fyzických osob při nakládání s odpady a podmínky pro předcházení vzniku odpadů. Dále stanoví pravomoc a působnost ministerstev a jiných správních úřadů a obcí při výkonu státní správy v oblasti nakládání s odpady.

(2) Zákon se nevztahuje na nakládání

- a) s odpadními a zvláštními vodami,¹⁾
- b) s odvaly, výsypkami a odkališti vzniklými při hornické činnosti,²⁾
- c) s odpady drahých kovů,³⁾
- d) s radioaktivními odpady,⁴⁾
- e) s mrtvými lidskými těly, orgány a ostatky,⁵⁾
- f) s uhynulými těly zvířat.⁶⁾

(3) Pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, vztahuje se tento zákon i na ukládání odpadů, které nevznikly při hornické činnosti, do podzemních prostor²⁾ a na odkaliště.

§ 2

Základní pojmy

(1) Odpad je movitá věc, která se pro vlastníka stala nepotřebnou a vlastník se jí zbavuje s úmyslem ji odložit nebo která byla vyřazena na základě zvláštního právního předpisu.⁷⁾ Okruh věcí, které se za dále stanovených podmínek považují za odpad, je uveden v příloze č. 1 zákona.

(2) Nebezpečný odpad je odpad, který má jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze č. 2 zákona.

(3) Komunální odpad je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, pro kterou nejsou právními předpisy stanovena zvláštní pravidla nebo omezení, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání. Komunální odpad je také odpad vznikající při čištění veřejných komunikací a prostranství, při údržbě veřejné zeleně včetně hřbitovů.

(4) Nakládání s odpady je jejich shromažďování, sběr, výkup, třídění, přeprava a doprava, skladování, úprava, využívání a zneškodňování.

(5) Využívání odpadů je činnost vedoucí k získávání druhotných surovin, k recyklaci odpadů, případně jiné využití fyzikálních, chemických nebo biologických vlastností odpadů.

(6) Úprava odpadů je změna jejich fyzikálních, chemických nebo biologických vlastností za účelem umožnění jejich přepravy, dopravy, využití nebo zneškodnění nebo za účelem snížení jejich objemu, případně snížení nebo odstranění jejich nebezpečných vlastností.

(7) Zneškodňováním odpadů se rozumí takové nakládání s nimi, které vede k trvalému zabránění škodlivým vlivům na složky životního prostředí. Jde zejména o termickou a chemickou úpravu, fyzikální a biologickou stabilizaci, jakož i ukládání na skládku a do podzemních prostor.⁸⁾

¹⁾ Zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Zákon č. 539/1992 Sb., o puncovníctví a zkoušení drahých kovů (puncovní zákon), ve znění zákona ČNR č. 19/1993 Sb.

⁴⁾ Vyhláška Československé komise pro atomovou energii č. 67/1987 Sb., o zajištění jaderné bezpečnosti při zacházení s radioaktivními odpady.

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČSR č. 59/1972 Sb., o ochraně zdraví před ionizujícím zářením.

⁵⁾ Vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČSR č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví.

⁶⁾ Zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ Např. zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁾ Vyhláška Českého báňského úřadu č. 99/1992 Sb., o zřizování, provozu, zajištění a likvidaci zařízení pro ukládání odpadů v podzemních prostorech.

(8) Dovoz a vývoz odpadů je každý přechod odpadů přes státní hranice, vyjma tranzitní přepravy.

(9) Tranzit odpadů je přeprava odpadů od vstupního celního úřadu k výstupnímu celnímu úřadu v České republice.

(10) Skládka odpadů je zařízení nebo místo, které je určeno k trvalému uložení odpadů za účelem jejich zneškodnění.

(11) Skladování odpadů je jejich dočasné uložení na místech k tomu určených po dobu nezbytně nutnou.

(12) Původcem odpadu je právnická osoba, pokud při její činnosti vzniká odpad, nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž podnikatelské činnosti vzniká odpad. Pro komunální odpad vznikající na území obce, který má původ v činnosti fyzických osob, na něž se nevztahují povinnosti původce, se za původce odpadu považuje obec. Obec se stává původcem komunálního odpadu v okamžiku, kdy fyzická osoba odpad odloží na místě k tomu určeném; obec se současně stane vlastníkem tohoto odpadu.

(13) Oprávněnou osobou je každá právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, která je oprávněna k nakládání s odpady podle tohoto zákona nebo podle zvláštních předpisů;⁹⁾ původce odpadu je vždy oprávněnou osobou, pokud jde o dopravu odpadů.

(14) Obalem je soubor prostředků, které se používají k zajištění balení, to je k ochraně výrobků, ochraně umozňující oběh zboží a usnadňující jeho prodej a spotřebu.

ČÁST DRUHÁ

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

§ 3

Všeobecné povinnosti

(1) Každý je povinen předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti.

(2) S odpady lze nakládat pouze způsobem stanoveným tímto zákonem a předpisy vydanými k jeho

provedení. Nakládání s nebezpečnými odpady se řídí též právními předpisy platnými pro výrobky a látky se stejnými nebezpečnými vlastnostmi,¹⁰⁾ pokud není v tomto zákoně nebo prováděcích předpisech k němu stanoveno jinak.

(3) Některé nebezpečné odpady, které svým charakterem nebo kumulací svých nebezpečných vlastností představují mimořádně vážné riziko pro životní prostředí, podléhají zpřísněnému režimu. Jejich seznam stanoví Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) vyhláškou.

(4) Odpady lze podle tohoto zákona upravovat, využívat nebo zneškodňovat pouze v zařízeních, místech a objektech k tomu určených, ve smyslu tohoto zákona nebo za podmínek stanovených zvláštními předpisy.¹¹⁾ Při této činnosti nesmí být ohrožováno nebo poškozováno životní prostředí a nesmí být překročeny limity znečištění stanovené zvláštními předpisy.¹²⁾ Podmínky pro využití odpadů jako hnojiva stanoví Ministerstvo zdravotnictví v dohodě s Ministerstvem zemědělství vyhláškou.

(5) Původce odpadu se může odpadu zbavit pouze způsobem, který je v souladu s tímto zákonem a jinými právními předpisy. Na každého, kdo převezme odpady od původce, přecházejí povinnosti původce (§ 5).

(6) Je-li původce odpadu znám, ale nezdržuje se na území České republiky, zajistí zneškodnění odpadu příslušný okresní úřad. Náklady s tím spojené je povinen hradit původce.

(7) Nepodaří-li se příslušnému okresnímu úřadu v řízení o odstranění protiprávního stavu [§ 26 odst. 1 písm. d)] podle tohoto zákona zjistit právnickou osobu nebo fyzickou osobu, která odpad umístila na nemovitost, která není určena k ukládání odpadů, přechází povinnost zajistit zneškodnění odpadu na vlastníka nemovitosti, na níž je odpad umístěn, a to na jeho vlastní náklady. Pokud vlastník nemovitosti v tomto řízení prokáže, že umístění odpadu jím nebylo způsobeno ani jím zaviněno a že učinil veškerá opatření k ochraně své nemovitosti, která lze na něm vyžadovat, uhradí mu účelně vynaložené náklady na zneškodnění odpadu příslušný okresní úřad.

⁹⁾ Např. zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Např. nařízení vlády ČSR č. 192/1988 Sb., o jedech a některých jiných látkách škodlivých zdraví, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁾ Zákon č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami (zákon o ovzduší), ve znění pozdějších předpisů. Zákon ČNR č. 389/1991 Sb., o státní správě ochrany ovzduší a poplatcích za jeho znečišťování, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ Např. opatření Federálního výboru pro životní prostředí ze dne 1. října 1991 k zákonu č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami, ve znění pozdějších předpisů (částka 84/1991 Sb.), ve znění opatření Federálního výboru pro životní prostředí ze dne 23. června 1992 (částka 84/1992 Sb.).

(8) Seznam nebezpečných odpadů, které je zakázáno ukládat na skládky, stanoví ministerstvo vyhláškou.

(9) Ředění nebo míchání odpadů za účelem snížení koncentrace nebezpečných látek pro následné zneškodnění je zakázáno.

§ 4

Katalog odpadů

(1) Původce nebo oprávněná osoba je povinna zařadit odpady podle druhů a kategorií stanovených v Katalogu odpadů. Katalog odpadů vydá ministerstvo vyhláškou. V případech, kdy nelze odpad jednoznačně zařadit podle Katalogu odpadů, nebo v případě pochybností, zařadí odpad ministerstvo na návrh okresního úřadu. Na toto řízení se nevztahuje správní řád.¹³⁾ Zařazení podle Katalogu odpadů nezavazuje původce odpadu nebo oprávněnou osobu povinnosti nakládat s odpadem tak, aby nedošlo k poškození životního prostředí, a nezavazuje ho odpovědnosti za škody způsobené nevhodným nakládáním s odpadem.

(2) S odpady, které jsou v Katalogu odpadů označeny jako nebezpečné, je původce nebo oprávněná osoba povinna nakládat jako s odpady nebezpečnými. Má-li odpad jednu nebo více nebezpečných vlastností, je původce nebo oprávněná osoba povinna vést tento odpad jako nebezpečný a nakládat s ním jako s nebezpečným, i když takto není označen v Katalogu odpadů.

(3) Pokud původce nebo oprávněná osoba stanoveným způsobem prokáže, že tento odpad nemá nebezpečné vlastnosti uvedené v příloze č. 2 zákona, není povinna dodržovat režim stanovený pro nebezpečné odpady; je však povinna trvale kontrolovat, zda odpad tyto nebezpečné vlastnosti nemá. Zjistí-li, že odpad má některou z nebezpečných vlastností, je povinen nakládat s odpadem jako s nebezpečným.

(4) Nebezpečné vlastnosti odpadů hodnotí a osvědčení o vlastnostech odpadů vydává právnická osoba nebo fyzická osoba pověřená společně ministerstvem a Ministerstvem zdravotnictví (dále jen „pověřená osoba“).

(5) Podmínky pověření podle odstavce 4, limity a způsob hodnocení nebezpečných vlastností odpadů a podrobnosti o vydávání, odebrání a náležitostech osvědčení stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví vyhláškou.

§ 5

Povinnosti původců odpadů

(1) Původce odpadů (dále jen „původce“) je povinen

- a) odpady zařazovat podle druhů a kategorií stanovených v Katalogu odpadů,
- b) odpady, které sám nemůže využít, trvale nabízet k využití jiné právnické nebo fyzické osobě, a to buď přímo, nebo prostřednictvím k tomu zřízené právnické osoby,¹⁴⁾
- c) nelze-li využít odpady podle písmena b), zajistit zneškodnění odpadů,
- d) kontrolovat nebezpečné vlastnosti odpadů podle § 4 odst. 3 a nakládat s nimi podle jejich skutečných vlastností,
- e) shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií,
- f) zabezpečit odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem ohrožujícím životní prostředí,
- g) vést evidenci odpadů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a vyhláškou ministerstva,
- h) umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů, prostorů a zařízení a na vyžádání předložit dokumentaci a poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady,
- i) platit poplatky způsobem a v rozsahu stanoveném tímto zákonem.

(2) Pokud vzhledem k následnému způsobu využití nebo zneškodnění odpadů není třídění nebo oddělené shromažďování nutné, může od něj původce se souhlasem příslušného okresního úřadu upustit.

(3) Původce je odpovědný za nakládání s odpady do doby jejich využití nebo zneškodnění, pokud toto zajišťuje sám jako oprávněná osoba, nebo do doby jejich předání k využití nebo zneškodnění oprávněné osobě.

(4) Oprávněná osoba, která převezme od původce odpady, přejímá na sebe též veškeré povinnosti původce stanovené tímto zákonem.

(5) Nakládat s nebezpečnými odpady lze jen se souhlasem příslušného okresního úřadu. Tento souhlas se nevyžaduje při přepravě a dopravě nebezpečného odpadu.

(6) Povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 5 se vztahují i na obce jako původce komunálního odpadu, pokud tento zákon nestanoví jinak.

¹³⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

¹⁴⁾ Např. zákon č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách, ve znění pozdějších předpisů.

§ 6

Povinnosti při sběru a výkupu odpadů

(1) Oprávněná osoba provádějící sběr a výkup odpadů je povinna

- a) samostatně zařazovat odpady podle druhů a kategorií stanovených v Katalogu odpadů,
- b) zveřejňovat druhy sbíraných nebo vykupovaných odpadů a podmínky jejich sběru a výkupu,
- c) odebírat či vykupovat zveřejněné druhy sbíraných nebo vykupovaných odpadů za stanovených podmínek,
- d) shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií,
- e) zabezpečovat odpady před odcizením nebo únikem ohrožujícím životní prostředí,
- f) nakládat s nebezpečnými odpady pouze se souhlasem příslušného okresního úřadu,
- g) vést evidenci odpadů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a vyhláškou ministerstva,
- h) umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů, prostorů a zařízení a na vyžádání předložit dokumentaci, poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady.

(2) Pokud vzhledem k následnému způsobu využití nebo zneškodnění odpadů není třídění nebo oddělené shromažďování nutné, může od něj oprávněná osoba se souhlasem příslušného okresního úřadu upustit.

(3) Oprávněná osoba provádějící sběr a výkup odpadů stanovených vyhláškou ministerstva je povinna při odběru a výkupu těchto odpadů vést evidenci osob, od kterých odpady odebrala nebo vykoupila; k plnění této povinnosti je oprávněna vyžadovat k nahlédnutí jejich osobní průkazy totožnosti. Bez ověření totožnosti tento odpad neodebere ani nevykoupí.

(4) Ministerstvo stanoví vyhláškou seznam odpadů, u nichž je oprávněná osoba povinna při jejich odběru a výkupu vést evidenci osob, od kterých odpad odebrala nebo vykoupila.

§ 7

Povinnosti při úpravě, využívání a zneškodňování odpadů

(1) Provozovat zařízení ke zneškodňování odpadů a dále zařízení k úpravě a využívání nebezpečných odpadů lze jen se souhlasem příslušného okresního úřadu, který současně obsahuje i souhlas s provozním řádem tohoto zařízení.

(2) Technické požadavky na tato zařízení, náležitosti jejich provozního řádu a podrobnosti nakládání s nebezpečnými odpady stanoví ministerstvo vyhláškou.

(3) Správní úřady vydávající podle zvláštních předpisů¹⁵⁾ rozhodnutí o užívání staveb nebo zařízení nevydají toto rozhodnutí, pokud nebude žadatelem předložen souhlas podle odstavce 1.

(4) Oprávněná osoba je povinna

- a) zneškodňovat odpady a upravovat a využívat nebezpečné odpady podle odsouhlaseného provozního řádu,
- b) zabezpečit odpady před odcizením nebo únikem ohrožujícím životní prostředí,
- c) zveřejňovat seznam druhů odpadů, k jejichž zneškodňování nebo úpravě je oprávněna,
- d) vést evidenci odpadů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a vyhláškou ministerstva,
- e) zneškodnit odpady v mimořádných případech na základě rozhodnutí příslušného okresního úřadu, je-li to nezbytné z hlediska ochrany životního prostředí a pokud je to pro provozovatele technicky možné; náklady vzniklé tímto rozhodnutím hradí původce, a pokud není znám, okresní úřad, který rozhodnutí vydal,
- f) umožnit kontrolním orgánům přístup do objektů, prostorů a zařízení; na vyžádání předložit dokumentaci a poskytnout pravdivé a úplné informace související s nakládáním s odpady,
- g) zabezpečit po ukončení provozu skládky její asanaci, rekultivaci a následnou péči a zamezit negativnímu vlivu skládky na životní prostředí,
- h) při provozování skládky zřídit a vést finanční rezervu na asanaci a zajištění skládky po jejím uzavření,
- i) asanaci, rekultivaci a následnou péči zajišťovat z vlastních prostředků a prostředků finanční rezervy (§ 32).

(5) Odpady lze energeticky využívat nebo zneškodňovat spalováním nebo jinými thermochemickými metodami v zařízeních k tomu účelu určených a splňujících požadavky stanovené zvláštními předpisy.¹²⁾ V zařízeních, která nebyla původně pro spalování odpadů určena, lze odpady spalovat pouze v případě, že jsou splněny požadavky stanovené zvláštními předpisy¹²⁾ a na základě souhlasu správních úřadů.¹¹⁾

(6) Technické provedení skládky odpadů musí zajistit ochranu životního prostředí po celou dobu provozu skládky i po jeho ukončení a podmínky pro rekultivaci skládky a následné využití skládkového pros-

¹⁵⁾ Např. § 76 a násl. zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 44/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

toru v souladu se schválenou územně plánovací dokumentací.

(7) Odpady lze ukládat pouze na skládky, které svým technickým provedením splňují požadavky uvedené v odstavcích 2 a 6. Rozhodujícím hlediskem pro ukládání odpadů na skládky je obsah škodlivých látek ve vodním výluhu. Způsob hodnocení odpadů podle vyluhovatelnosti stanoví ministerstvo vyhláškou. Provozovatel skládky je povinen v provozním řádu skládky určit seznam odpadů, které lze na skládce ukládat, a zajistit, aby na skládku nebyly ukládány jiné odpady než uvedené v provozním řádu.

§ 8

Povinnosti při přepravě a dopravě odpadů

(1) Oprávněná osoba zabezpečující přepravu a dopravu je povinna

- a) zabezpečit přepravu a dopravu odpadů v souladu s požadavky stanovenými ve zvláštních předpisech,¹⁶⁾
- b) umožnit kontrolním orgánům kontrolu nakládání s nebezpečným odpadem v průběhu jeho přepravy a dopravy; na vyžádání kontrolních orgánů předložit dokumentaci a poskytnout pravdivé a úplné informace související s přepravou a dopravou odpadů.

(2) Účastníci přepravy a dopravy nebezpečných odpadů jsou povinni vést evidenci v rozsahu stanoveném tímto zákonem a vyhláškou ministerstva a využívat přepravních tras stanovených na návrh územně příslušného okresního úřadu Ministerstvem dopravy a spojů.

§ 9

Nakládání s komunálním odpadem

(1) Obec může ve své samostatné působnosti stanovit obecně závaznou vyhláškou systém sběru, třídění, využívání a zneškodňování komunálních odpadů vznikajících na jejím území, včetně míst určených k odkládání odpadů. Touto vyhláškou může obec upravit i systém nakládání se stavebním odpadem.

(2) Fyzické osoby jsou povinny ode dne, kdy tak stanoví obec obecně závaznou vyhláškou, komunální odpad odděleně shromažďovat, třídit a předávat k využití a zneškodnění podle systému stanoveného obcí, pokud neprokáží, že tento odpad využily samy nebo samy zneškodnily v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.¹¹⁾ Způsob prokazování využí-

vání nebo zneškodňování odpadů stanoví obec vyhláškou podle odstavce 1.

(3) K podnikání v oblasti nakládání s komunálním odpadem na území obce je třeba vždy souhlasu příslušné obce, která rovněž stanoví podmínky, za kterých může být souhlas k podnikání s komunálním odpadem udělen. O udělení souhlasu obec rozhoduje ve správním řízení.

(4) Obec je povinna zajistit místo, kam mohou občané odkládat nebezpečné složky komunálního odpadu (např. baterie, zbytky barev a rozpouštědel, zářivky, zbytky spotřební chemie), a zajistit tyto odpady před odcizením nebo únikem ohrožujícím životní prostředí. Tuto povinnost může zajistit pravidelným svozem odpadu oprávněnou osobou.

(5) Původci, kteří produkují odpad zařazený podle Katalogu odpadů jako odpad komunální, mohou využít systému sběru, třídění, využívání a zneškodňování komunálních odpadů stanoveného obcí na základě písemné dohody s touto obcí.

§ 10

Úhrada za svoz, třídění a zneškodnění komunálního odpadu

(1) Cenu za svoz, třídění a zneškodnění komunálního odpadu platí fyzické osoby obci ve výši, která je v souladu se zvláštními předpisy.¹⁷⁾

(2) Původci, kteří na základě písemné dohody využívají systém sběru a třídění komunálního odpadu stanovený obcí, platí cenu sjednanou v dohodě s obcí.

(3) Úhrada za svoz, třídění a zneškodnění komunálního odpadu je příjmem obce.

(4) Z úhrady jsou hrazeny náklady obce spojené s tříděným sběrem, svozem, tříděním, využitím a zneškodněním komunálního odpadu, případně odpadu umístěného na nemovitosti obce, u kterého není známa fyzická nebo právnická osoba, která odpad na nemovitosti, která není určena k odkládání odpadů, umístila (§ 3 odst. 7).

ČÁST TŘETÍ

DOVOZ, VÝVOZ

A TRANZITNÍ PŘEPRAVA ODPADŮ

§ 11

Obecné podmínky

(1) Dovoz odpadů za účelem jejich zneškodnění v České republice je zakázán.

¹⁶⁾ Např. zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, Evropská dohoda o mezinárodní silniční dopravě nebezpečných věcí – ADR (Ženeva 1957), vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 64/1987 Sb.

¹⁷⁾ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění zákona č. 135/1994 Sb.

Zákon ČNR č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění zákona č. 135/1994 Sb.

(2) Vývoz odpadů vymezených mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána,¹⁸⁾ je možný pouze za podmínek stanovených touto smlouvou. Vývoz nebezpečných odpadů za účelem recyklace do zemí, které nejsou členy Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), je zakázán.

(3) Dovoz, vývoz a tranzit odpadů stanovených vyhláškou ministerstva je možný pouze se souhlasem ministerstva (červený seznam); tato vyhláška současně stanoví odpady, které jsou volně obchodovatelným zbožím, (zelený seznam).

(4) Dovoz a tranzit odpadů uvedených ve žlutém seznamu je možný po splnění oznamovací povinnosti, a pokud ministerstvo do 30 dnů od přijetí písemného oznámení dovoz nebo tranzit odpadů nezamítne nebo nestanoví podmínky. Tato oznamovací povinnost se vztahuje i na odpady, které nejsou zařazeny v červeném, žlutém ani zeleném seznamu.

(5) Ministerstvo stanoví vyhláškou

- a) seznam odpadů, jejichž dovoz, vývoz a tranzit je možný pouze se souhlasem ministerstva, (červený seznam),
- b) seznam odpadů, které je možné dovést pouze po splnění oznamovací povinnosti, (žlutý seznam),
- c) seznam odpadů, které jsou volně obchodovatelným zbožím, (zelený seznam) a
- d) náležitosti žádosti o dovoz, vývoz a tranzit odpadů.

Dovoz odpadů

§ 12

(1) Souhlas podle § 11 odst. 3 se vydává na základě písemné žádosti žadatele obsahující předepsané náležitosti. Ministerstvo může žádat o doplnění podkladů.

(2) Souhlas musí obsahovat podmínky, za kterých lze odpad dovést. Vydaný souhlas lze při porušení tohoto zákona nebo stanovených podmínek odejmout. Odvolání proti rozhodnutí o odejmutí souhlasu nemá odkladný účinek.

(3) Souhlas musí vždy obsahovat tyto podmínky:

- a) množství, druh a kategorii odpadů podle Katalogu odpadů (§ 4),
- b) způsob využití odpadů v České republice,
- c) druh a množství odpadů vzniklých zpracováním dovezených odpadů,
- d) trasu přepravy a dopravy odpadů na místo jejich využití,
- e) kód odpadu podle seznamů uvedených v § 11,
- f) dobu platnosti souhlasu.

§ 13

(1) Záměr dovést odpady dle § 11 odst. 4 je povinen žadatel písemně oznámit ministerstvu před zahájením dovozu. Přijetí oznámení potvrdí ministerstvo do tří pracovních dnů po jeho obdržení. Pokud ministerstvo do 30 dnů od data potvrzení příjmu oznámení nesdělí zamítnutí, lze dovoz uskutečnit.

(2) Ministerstvo může v průběhu 30denní lhůty podle odstavce 1 sdělit žadateli podmínky, za kterých lze dovoz uskutečnit.

(3) Dovoz lze uskutečnit do jednoho roku od data potvrzení příjmu oznámení.

§ 14

Příjemce dovezeného odpadu je povinen během tří pracovních dnů následujících po přijetí odpadu potvrdit na evidenčním listu jeho přijetí a nejpozději do 180 dnů oznámit využití dovezeného odpadu ministerstvu.

§ 15

Vývoz odpadů

(1) Vývoz odpadů, s výjimkou odpadů, které jsou podle tohoto zákona volně obchodovatelným zbožím uvedeným ve vyhlášce ministerstva, je možný pouze na základě souhlasu ministerstva.

(2) Souhlas podle odstavce 1 se vydává na základě písemné žádosti obsahující předepsané náležitosti. Ministerstvo může žádat doplnění podkladů. Ministerstvo do tří pracovních dnů po obdržení žádosti potvrdí její příjem. O žádosti rozhodne do 30 dnů ode dne potvrzení příjmu žádosti. Souhlas může obsahovat podmínky, za kterých lze vývoz uskutečnit. Vydaný souhlas lze při porušení tohoto zákona nebo stanovených podmínek odejmout. Odvolání proti rozhodnutí o odejmutí souhlasu nemá odkladný účinek.

§ 16

Tranzit odpadů

V průběhu tranzitu nesmí být s přepravovaným odpadem nakládáno jinak než formou přepravy; každé jiné nakládání musí být bezodkladně oznámeno nejbližšímu okresnímu úřadu.

§ 17

Účastníkem řízení podle § 12 a 13 je dovozce a zpracovatel odpadu, pokud není dovozcem podle § 15 vývozce.

¹⁸⁾ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 100/1994 Sb., o Basilejské úmluvě o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování.

ČÁST ČTVRTÁ VÝROBKY, OBALY A OBALOVÉ MATERIÁLY

§ 18

(1) Výrobci a dovozci zboží nesmí uvádět na trh výrobky, jejichž nespotřebované části a obaly nebo odpady z nich nelze dále využít nebo zneškodnit způsobem, při kterém vliv na životní prostředí nepřesahuje míru stanovenou zvláštními předpisy.¹⁹⁾

(2) Výrobci a dovozci obalů musí zajistit, že v používaných obalech nepřekročí součet obsahu olova, kadmia, rtuti a šestimocného chromu hodnoty stanovené vyhláškou ministerstva.

(3) Výrobci a dovozci zboží jsou povinni uvádět v průvodní dokumentaci výrobku, na obalu, v návodu na použití nebo jinou vhodnou formou informace o způsobu využití nebo zneškodnění obalů a nespotřebovaných částí výrobků.

(4) S účinností od 1. ledna 2001 je zakázáno vyrábět a dovážet obaly zhotovené z polyvinylchloridu (PVC) a výrobky v takovýchto obalech.

§ 19

(1) Výrobci a dovozci obalů a obalových materiálů jsou povinni zajistit, aby nejpozději do 31. prosince 2000 byl obalový odpad využíván a recyklován v rozsahu stanoveném vyhláškou ministerstva.

(2) Výrobky a obaly musí být označeny pro účely dalšího nakládání s nimi způsobem stanoveným vyhláškou ministerstva.

(3) Vláda stanoví nařízením seznam výrobků a obalů, na které se vztahuje povinnost zpětného odběru, a podrobnosti nakládání s obaly, obalovými materiály a odpady z použitých výrobků a obalů.

(4) Ten, kdo uvede na trh výrobek nebo obal stanovený nařízením vlády podle odstavce 3, je povinen výrobek nebo obal po jeho použití odebrat zpět.

(5) Ministerstvo stanoví vyhláškou přípustný obsah olova, kadmia, rtuti a šestimocného chromu v používaných obalech, rozsah využívání obalů a jejich recyklování a způsob označování výrobků a obalů.

ČÁST PÁTÁ EVIDENCE A OHLAŠOVÁNÍ ODPADŮ

§ 20

(1) Původci a oprávněné osoby, kteří nakládají s odpady, vedou průběžně evidenci odpadů podle

druhů, množství a způsobu nakládání s nimi. Evidence se vede za každou samostatnou provozovnu. Způsob vedení evidence a ohlašování odpadů stanoví ministerstvo vyhláškou.

(2) Původci v případě, že produkují nebezpečné odpady podle § 3 odst. 3 nebo produkují více než 50 kg nebezpečných odpadů za kalendářní rok nebo více než 50 tun ostatních odpadů za kalendářní rok, zasílají každoročně do 15. února roku následujícího hlášení o druzích, množství odpadů a způsobech nakládání s nimi příslušnému okresnímu úřadu. Stejnou povinnost mají oprávněné osoby, které provádějí sběr, výkup, úpravu a zneškodňování odpadů.

(3) Okresní úřad zpracovává na základě hlášení evidenci odpadů a nakládání s nimi v rozsahu stanoveném vyhláškou ministerstva. Evidence o odpadech a evidence o nebezpečných odpadech podle § 3 odst. 3 se vede odděleně. Tyto evidence zasílá každoročně ministerstvu do 31. května.

(4) Evidenci odpadů vznikajících v rámci činnosti Ministerstva obrany zajišťuje toto ministerstvo ve spolupráci s ministerstvem.

(5) Každý má právo nahlížet na okresních úřadech do evidence o produkci odpadů zpracované okresními úřady podle odstavce 3.

§ 21

Evidence při přepravě nebezpečných odpadů

(1) Při přepravě nebezpečných odpadů jsou tuzemští přepravci povinni zaslat příslušnému okresnímu úřadu evidenční list v rozsahu stanoveném vyhláškou ministerstva. Evidence přepravovaných nebezpečných odpadů se nevede při vnitropodnikové dopravě zabezpečené vlastními dopravními prostředky, pokud nepřesahuje areál provozovny.

(2) Při přepravě nebezpečných odpadů podle § 3 odst. 3 vedou evidenci o přepravě způsobem stanoveným vyhláškou ministerstva všichni účastníci přepravy.

(3) Odesílatel odpadu je povinen

- přiložit k zásilce nebezpečného odpadu vyplněný evidenční list,
- zaslat evidenční list okresnímu úřadu příslušnému podle místa zahájení přepravy do deseti dnů od jejího zahájení,
- informovat okresní úřad příslušný podle místa zahájení přepravy a Českou inspekci životního prostředí²⁰⁾ (dále jen „inspekce“) v případě, že do 20 dnů od odeslání odpadu neobdrží od příjemce

¹⁹⁾ Např. zákon č. 138/1973 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 309/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb.

²⁰⁾ Zákon ČNR č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.

potvrzený evidenční list o převzetí nebezpečného odpadu,

- d) při přepravě nebezpečného odpadu podle § 3 odst. 3 informovat okresní úřad nejpozději v den zahájení přepravy.

(4) Příjemce odpadu je povinen zaslat evidenční list o přepravě nebezpečného odpadu s potvrzením o převzetí odpadu odesílateli a okresnímu úřadu příslušnému podle místa zahájení přepravy do deseti dnů od jeho převzetí.

ČÁST ŠESTÁ VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY V OBLASTI NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

§ 22

Státní správu v oblasti nakládání s odpady vykonávají

- a) ministerstvo,
- b) inspekce,
- c) celní orgány,
- d) okresní úřady,
- e) obce.

§ 23

Ministerstvo

(1) Ministerstvo

- a) je ústředním orgánem státní správy v oblasti nakládání s odpady,
- b) vykonává vrchní státní dozor v oblasti nakládání s odpady,
- c) vykonává funkci kompetentního úřadu při dovozu, vývozu a tranzitní přepravě odpadů podle mezinárodní úmluvy,¹⁸⁾
- d) pověřuje právnické nebo fyzické osoby k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,
- e) uděluje právnickým nebo fyzickým osobám oprávněným k podnikání autorizaci k nakládání s nebezpečnými odpady podle § 3 odst. 3,
- f) rozhoduje v pochybnostech o zařazení odpadů (§ 4 odst. 1),
- g) zpracovává a vede souhrnnou evidenci o druzích odpadů, jejich množství a způsobu nakládání s nimi, a tuto evidenci zpřístupňuje občanům,
- h) zpracovává koncepcce odpadového hospodářství.

(2) Vrchním státním dozorem v oblasti nakládání s odpady je dozor nad tím, jak správní úřady, které

vykonávají státní správu v oblasti nakládání s odpady, dodržují právní předpisy v této oblasti.

§ 24

Inspekce

(1) Inspekce

- a) kontroluje, jak jsou právnickými osobami a fyzickými osobami oprávněnými k podnikání a obcemi dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí ministerstva a jiných správních úřadů v oblasti nakládání s odpady a zda pověřené osoby dodržují stanovený způsob hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,
- b) ukládá právnickým osobám nebo fyzickým osobám oprávněným k podnikání pokuty za porušení stanovených povinností; stanoví podmínky a lhůty pro zjednání nápravy samostatným rozhodnutím,
- c) může pozastavit platnost osvědčení vydaného pověřenou osobou nebo ho odebrat (§ 38 odst. 3),
- d) dává ministerstvu podněty k uplatnění vrchního státního dozoru.

(2) Inspekce spolupracuje s okresními úřady, celními orgány, Policií České republiky a finančními úřady, případně dalšími správními úřady a obcemi a poskytuje jim odbornou pomoc.

(3) Úkoly inspekce plní inspektoři. Inspektoři se při kontrolní činnosti prokazují průkazy inspekce.

§ 25

Celní orgány

(1) Celní orgány²¹⁾ kontrolují u zboží, které je při přechodu státní hranice deklarováno jako odpad určený k využití jako druhotná surovina nebo pro jiné účely, s výjimkou zneškodňování, a který není uveden ve vyhlášce ministerstva,

- a) zda odpad je vybaven doklady podle tohoto zákona a vyhlášky ministerstva,
- b) zda odpad odpovídá údajům uvedeným na průvodních dokladech podle tohoto zákona a vyhlášky ministerstva.

(2) Celní orgány u zboží, které je při přechodu státní hranice deklarováno jako odpad určený k využití jako druhotná surovina nebo pro jiné účely, s výjimkou zneškodňování, a který je uveden ve vyhlášce ministerstva, kontrolují, zda odpad odpovídá údajům uvedeným na průvodních dokladech podle tohoto zákona a vyhlášky ministerstva.

²¹⁾ Zákon ČNR č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

(3) V případě porušení tohoto zákona nebo v případě pochybností celní orgány zboží zadrží. O porušení zákona informují inspekci a v případě pochybností požádají inspekci o odbornou pomoc.

(4) Celní orgány nepustí na území České republiky zboží, které je deklarováno jako odpad, který je určen ke zneškodnění nebo u něhož není z dokladů zřejmý způsob využití, nebo pokud se nepodaří odstranit pochybnosti podle odstavce 3.

(5) Celní orgány vedou evidenci všech zásilek odpadů propuštěných přes hranice. Do této evidence umožní pracovníkům ministerstva a inspekce přístup.

§ 26

Okresní úřad

(1) Okresní úřad

- a) vede a zpracovává evidenci odpadů podle § 20 odst. 3 a v rozsahu stanoveném vyhláškou ministerstva,
- b) uděluje souhlas podle § 5 odst. 2 a 5, § 6 odst. 1 písm. f) a odst. 2, § 7 odst. 1, § 32 odst. 4; udělení souhlasu může vázat na podmínky,
- c) kontroluje, jak jsou právníckými osobami a fyzickými osobami oprávněnými k podnikání dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkající se nakládání s odpady,
- d) ukládá opatření a stanoví lhůty k odstranění protiprávního stavu, a hrozí-li poškození životního prostředí nebo již k němu došlo, může zajistit zneškodnění odpadů na náklady původce,
- e) ukládá provozovateli zařízení ke zneškodňování odpadů v mimořádných případech, je-li to nezbytné z hlediska péče o životní prostředí, povinnost zneškodnit odpad,
- f) ukládá právníckým osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání pokuty za porušení stanovených povinností; současně může stanovit podmínky a lhůty pro zjednání nápravy,
- g) může zakázat původci odpadů činnost, která způsobuje vznik odpadů, pokud tento nemá zajištěno využití nebo zneškodnění odpadů a pokud by odpady vzniklé v důsledku pokračování této činnosti mohly způsobit škodu na životním prostředí,
- h) může zakázat provoz zařízení ke zneškodňování odpadů, nesplňuje-li provozovatel tohoto zařízení právní předpisy týkající se nakládání s odpady a mohlo-li by v důsledku toho dojít k závažné ekologické újmě,
- i) stanovuje termín a podmínky péče o skládku po jejím uzavření podle § 33 odst. 1,

- j) může pozastavit na dobu 30 dnů platnost oprávnění k autorizované činnosti nebo pozastavit platnost osvědčení vydaného pověřenou osobou nebo ho odebrat (§ 38 odst. 3),
- k) rozhoduje v případě sporů o placení poplatku a jeho výši podle § 30 odst. 2,
- l) zpřístupňuje občanům informace z evidence o produkci odpadů zpracované okresním úřadem,
- m) vede evidenci zařízení ke zpracovávání a zneškodňování odpadů a na požádání podává informace žadatelům o sídle zařízení vhodných k zneškodnění nebo zpracování jimi vyprodukovaného odpadu,
- n) předkládá Ministerstvu dopravy a spojů návrhy tras vhodných pro přepravu nebezpečných odpadů za územní obvod své působnosti podle § 8 odst. 2.

(2) Souhlas podle § 5 odst. 2 a 5, § 6 odst. 1 písm. f) a odst. 2, § 7 odst. 1 a § 32 odst. 4 uděluje okresní úřad, v jehož obvodu je činnost provozována.

(3) Okresní úřad změní nebo odejme souhlas v případě, že

- a) provozovatel zařízení ke zneškodňování odpadů nebo úpravě nebezpečného odpadu není schopen zajistit podmínky ochrany životního prostředí stanovené v právních předpisech a v určené lhůtě nedojde ke zjednání nápravy,
- b) souhlas je využíván nad stanovený rozsah nebo v rozporu s právními předpisy.

(4) Okresní úřad dává vyjádření

- a) ke zřízení zařízení ke zneškodňování odpadů,
- b) v územním a stavebním řízení z hlediska nakládání s odpady,
- c) k připravovaným změnám výrobního procesu nebo výroby, které mají vliv na nakládání s odpady,
- d) k podnikání v oblasti nakládání s odpady pro potřeby živnostenského úřadu.

(5) Vyjádření podle odstavce 4 písm. a) až c) vydává okresní úřad, v jehož územním obvodu se nachází zařízení určené k nakládání s odpady. Vyjádření podle odstavce 4 písm. d) vydává okresní úřad příslušný podle sídla právnické osoby nebo bydliště fyzické osoby oprávněné k podnikání.

§ 27

Obce

(1) Obce

- a) vydávají souhlas k podnikání v oblasti nakládání s komunálním odpadem na území obce,

- b) mohou ukládat pokuty fyzickým osobám podle zvláštního zákona²²⁾ za neplnění povinností vyplývajících z obecně závazné vyhlášky,
- c) mohou ukládat podle tohoto zákona pokuty právnickým osobám nebo fyzickým osobám oprávněným k podnikání, které neplní povinnosti vyplývající z obecně závazné vyhlášky nebo nemají zajištěné využití nebo zneškodňování odpadů,
- d) mohou právnickým osobám nebo fyzickým osobám oprávněným k podnikání stanovit podmínky a lhůty pro zjednání nápravy,
- e) kontrolují, jak právnické osoby a fyzické osoby plní povinnosti vyplývající z obecně závazné vyhlášky a zda právnické osoby nebo fyzické osoby oprávněné k podnikání mají zajištěno využití nebo zneškodňování odpadů,
- f) určují výši úhrady za svoz, třídění a zneškodňování komunálního odpadu podle zvláštních předpisů,¹⁷⁾
- g) mohou vyžadovat od fyzických osob prokázání toho, jak s komunálním odpadem naložily (§ 9 odst. 2).

(2) Ustanovení odstavce 1 písm. d) se nepoužije, je-li původcem odpadů nebo provozovatelem zařízení ke zneškodňování odpadů obec sama.

§ 28

Oprávnění a povinnosti inspektorů při kontrolní činnosti

(1) Inspektoři a pověřeni pracovníci ministerstva a ostatních správních úřadů vykonávajících působnost při nakládání s odpady jsou oprávněni při výkonu své kontrolní činnosti

- a) vstupovat v nezbytně nutném rozsahu, popřípadě vjíždět na cizí pozemky nebo vstupovat do cizích objektů užívaných pro podnikatelskou činnost nebo provozování jiné hospodářské činnosti, pokud k tomu není třeba povolení podle zvláštních předpisů. Do vojenských objektů a zařízení Armády České republiky²³⁾ mohou vstupovat, popřípadě vjíždět jen se souhlasem velitele objektu. Za škodu způsobenou při výkonu kontrolní činnosti odpovídá stát; této odpovědnosti se nemůže zprostit,
- b) požadovat potřebné doklady, údaje a písemná nebo ústní vysvětlení týkající se předmětu kontroly,
- c) odebírat vzorky a pořizovat fotodokumentaci.

(2) Inspektoři a pověřeni pracovníci ministerstva a ostatních správních úřadů vykonávajících působnost

při nakládání s odpady jsou povinni při výkonu své činnosti

- a) prokázat se průkazem,
- b) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících předmět obchodního a služebního tajemství, o kterých se dozvěděli v souvislosti s výkonem své kontrolní činnosti,
- c) před vstupem do cizích objektů informovat provozovatele,
- d) respektovat provozní, bezpečnostní a další předpisy upravující činnost provozovatele,
- e) pořizovat protokol o provedených odběrech vzorků,
- f) šetřit majetek kontrolovaného subjektu.

(3) Inspektoři mohou po vyzvání celních orgánů a v jejich doprovodu vstupovat do celního prostoru a provádět odbornou kontrolní činnost zaměřenou na plnění povinností na úseku dovozu, vývozu a tranzitu odpadů vyplývajících z tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.

ČÁST SEDMÁ POPLATKY

ODDÍL I POPLATKY ZA ULOŽENÍ ODPADŮ

§ 29

(1) Za ukládání odpadů na skládky je původce povinen platit poplatek [§ 5 odst. 1 písm. i)].

(2) Poplatek platí i původce, který je sám provozovatelem skládky a tato skládka je na jeho vlastním pozemku.

(3) Poplatky se neplatí za ukládání odpadů na zajištění skládky za účelem technického zabezpečení skládky v souladu s projektem a provozním řádem skládky.

(4) Při ukládání komunálního odpadu, z něhož byla tříděním odstraněna nebezpečná složka odpadu podle Katalogu odpadů a využitelná složka odpadu, je možno uplatnit slevu z poplatku ve výši a za podmínek stanovených vyhláškou ministerstva.

§ 30

(1) Poplatek za ukládání odpadů na skládky se skládá ze dvou složek. Základní složka poplatku se platí za uložení odpadu, za uložení nebezpečného odpadu se dále platí riziková složka.

²²⁾ Zákon ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

²³⁾ Zákon ČNR č. 15/1993 Sb., o Armádě České republiky a o změnách a doplnění některých souvisejících předpisů.

(2) Poplatek vybírá provozovatel skládky při uložení odpadu na skládku. Provozovatel skládky potvrdí původci vybrání poplatku. Provozovatel skládky odvádí vybrané poplatky příjemci poplatku vždy k poslednímu dni následujícího kalendářního měsíce. V případě sporů o placení poplatku a jeho výši rozhodne okresní úřad, který vydal souhlas s provozem skládky.

(3) Poplatek je v rozsahu stanoveném tímto zákonem příjmem obce, na jejímž katastrálním území je skládka umístěna, a Státního fondu životního prostředí.²⁴⁾

(4) Pokud je původcem obec a ukládá odpad na skládku, která je na jejím katastrálním území, nevybírá se od této obce základní složka poplatku.

(5) Kontrolu placení poplatků u provozovatele skládky provádí obec, na jejímž katastrálním území leží skládka.

(6) Pokud provozovatel skládky neodvedl obci nebo Státnímu fondu životního prostředí vybraný poplatek ve stanovené lhůtě, platí penále ve výši 0,5 promile ze zadržené částky denně. Penále je příjmem obce.²⁵⁾ V případě, že provozovatelem skládky je obec nebo podnikatelský subjekt s majetkovou účastí obce, je penále příjmem Státního fondu životního prostředí.

§ 31

(1) Základní složka poplatku je příjmem obce, na jejímž území skládka leží. V případě, že skládka leží na území několika obcí, dělí se tento příjem proporcionalně podle velikosti části skládky ležící v území těchto obcí.

(2) Výše základní složky poplatku je stanovena v příloze č. 3 zákona.

(3) Riziková složka poplatku je příjmem Státního fondu životního prostředí.²⁴⁾

(4) Výše sazby rizikové složky poplatku je stanovena v příloze č. 3 zákona.

ODDÍL II

FINANČNÍ REZERVA

§ 32

(1) Provozovatel skládky je povinen vytvářet finanční rezervu na rekultivaci, zajištění péče o skládku a asanaci po ukončení jejího provozu (dále jen „finanční rezerva“).

(2) Tvorba finanční rezervy se zahrnuje do nákladů provozovatele skládky a tvorba této rezervy je výdajem na udržení, zajištění a dosažení příjmů.

(3) Peněžní prostředky této rezervy se ukládají na vázaný účet a nesmějí být zahrnuty do konkursní podstaty.

(4) Čerpání z prostředků finanční rezervy smí být prováděno pouze se souhlasem příslušného okresního úřadu na práce související s rekultivací, zajištěním péče o skládku po skončení provozu a asanací. Souhlas okresní úřad uděluje na základě rozhodnutí o zahájení rekultivačních prací vydaného podle zvláštního předpisu.¹⁵⁾

(5) Nevyčerpaná část finanční rezervy se po ukončení péče o skládku uvolňuje ve prospěch provozovatele skládky nebo jeho právního nástupce; není-li právní nástupce znám nebo neexistuje-li, odvede se do rozpočtu obce.

(6) Výši finanční rezervy za tunu uloženého odpadu a podrobnosti vytváření a užití finanční rezervy stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem financí vyhláškou.

§ 33

(1) Dobu trvání a podmínky péče o skládku po uzavření jejího provozu, rekultivaci a asanaci stanoví individuálně pro každou skládku okresní úřad jako součást provozního řádu. Lhůta nesmí být kratší než 15 let u skládek nebezpečného a komunálního odpadu a pět let u skládek ostatního odpadu.

(2) Stavební úřad může jako součást kolaudačního rozhodnutí uložit další podmínky péče o skládku.

ČÁST OSMÁ

ZVLÁŠTNÍ POŽADAVKY PRO NAKLÁDÁNÍ S NĚKTERÝMI NEBEZPEČNÝMI ODPADY

§ 34

(1) Nakládat s nebezpečnými odpady podle § 3 odst. 3 na území České republiky může právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání pouze na základě autorizace.

(2) Autorizaci uděluje ministerstvo na základě návrhu okresního úřadu. K nakládání s nebezpečnými odpady podle § 3 odst. 3, ke kterým byla udělena autorizace, již není třeba souhlasu okresního úřadu podle § 5 odst. 5.

§ 35

(1) Autorizace se uděluje na dobu určitou, nej-

²⁴⁾ Zákon ČNR č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění zákona ČNR č. 334/1992 Sb.

²⁵⁾ Zákon ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

výše na deset let. Autorizace může být prodloužena ministerstvem vždy o dalších deset let.

(2) Udělená autorizace nepřechází na jinou právnickou osobu nebo fyzickou osobu oprávněnou k podnikání.

(3) Podmínky pro udělení autorizace právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání jsou

- a) sídlo na území České republiky,
- b) ustanovený odborný zástupce,
- c) doklad o tom, že je provozovatelem zařízení, které je schopno zneškodnit nebo upravit daný druh nebezpečného odpadu v souladu s tímto zákonem; v případě nezbytné spolupráce též doklad o autorizaci spolupracujících subjektů a o smluvním zajištění této spolupráce.

(4) Odborným zástupcem může být ustanovena jen fyzická osoba, která má trvalý pobyt na území České republiky a která prokáže odbornou způsobilost. Odborná způsobilost se prokazuje předložením dokladu o vysokoškolském vzdělání chemického směru a dokladu o nejméně třech letech praxe při práci s jedy nebo nebezpečnými odpady nebo dokladem o středním vzdělání chemického směru ukončeného maturitou a dokladem o nejméně pěti letech praxe při práci s jedy nebo nebezpečnými odpady. Fyzická osoba musí dále prokázat svou bezúhonnost předložením výpisu z evidence Rejstříku trestů, kterým prokáže, že nespáchala úmyslný trestný čin.

(5) Odborný zástupce odpovídá za řádné nakládání s nebezpečnými odpady podle § 3 odst. 3.

(6) Oprávněná osoba je povinna ministerstvu oznámit změnu odborného zástupce do 15 dnů. Nebude-li do této doby odborný zástupce ustanoven a jeho ustanovení oznámeno ministerstvu, udělená autorizace pozbývá platnosti.

§ 36

(1) Žádost o udělení autorizace podávají právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání písemně okresnímu úřadu podle sídla provozovny. Okresní úřad žádost posoudí a do 60 dnů postoupí ministerstvu. Součástí žádosti je vždy výpis z evidence Rejstříku trestů statutárního orgánu právnické osoby nebo fyzické osoby oprávněné k podnikání, doklady o odborné způsobilosti odborného zástupce, výpis z obchodního rejstříku o založení právnické osoby nebo ověřená kopie listiny o jejím zřízení a údaje podle § 35 odst. 3 písm. c). Ministerstvo může požadovat doplnění podkladů k žádosti.

(2) Ministerstvo udělí autorizaci právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto zákoně.

(3) Ministerstvo odejme autorizaci oprávněné

osobě, pokud závažným způsobem poruší tento zákon, pokud opakovaně neplní povinnosti vyplývající z rozhodnutí příslušných správních úřadů nebo dojde-li ke změně podmínek, za kterých byla autorizace udělena.

(4) Rozhodnutí o autorizaci zaniká

- a) smrtí fyzické osoby oprávněné k podnikání,
- b) výmazem právnické osoby z obchodního rejstříku,
- c) prohlášením konkursu,
- d) uplynutím doby, na kterou bylo vydáno,
- e) není-li do 15 dnů jmenován odborný zástupce,
- f) rozhodnutím ministerstva o odnětí autorizace,
- g) přenesou-li právnické osoby své sídlo nebo fyzické osoby oprávněné k podnikání místo svého pobytu mimo území České republiky.

§ 37

Oprávněná osoba, které byla udělena autorizace, je povinna

- a) zajistit, aby autorizovanou činnost vykonávaly osoby s odbornou způsobilostí,
- b) zajistit, aby zařízení používaná k výkonu autorizované činnosti splňovala požadavky bezpečnosti a spolehlivosti stanovené zvláštními předpisy,
- c) umožnit kontrolním orgánům jejich činnost a poskytnout jim a ministerstvu údaje a informace o výkonu autorizace,
- d) vést evidenci o nakládání s nebezpečnými odpady,
- e) zastavit na základě rozhodnutí okresního úřadu na dobu 30 dnů výkon autorizované činnosti.

ČÁST DEVÁTÁ

HODNOCENÍ NEBEZPEČNÝCH VLASTNOSTÍ ODPADŮ

§ 38

(1) Nebezpečné vlastnosti odpadů hodnotí pověřená osoba (§ 4 odst. 4) na žádost původce nebo oprávněné osoby. Jestliže na základě hodnocení nebezpečných vlastností odpadů pověřená osoba zjistí, že odpad nebezpečné vlastnosti nemá, vydá o tom žadateli osvědčení. Kopii tohoto osvědčení zašle žadatel neprodleně inspekci a příslušnému okresnímu úřadu. Osvědčení nezbavuje původce odpadu a oprávněnou osobu povinnosti nakládat s odpadem tak, aby nedošlo k poškození životního prostředí, a odpovědnosti za škody způsobené nevhodným nakládáním s odpadem.

(2) V osvědčení vymezí pověřená osoba druh odpadu, na který se osvědčení vztahuje, vyhodnocení vlastností odpadu a stanoví dobu platnosti osvědčení; tato doba nesmí být delší než čtyři roky. Osvědčení pozbývá platnosti vždy, pokud u původce dojde ke

změně technologie, která ovlivní složení odpadu nebo jeho vlastnosti.

(3) Inspekce nebo okresní úřad může pozastavit platnost osvědčení vydaného pověřenou osobou, jsou-li pochybnosti, že při hodnocení nebezpečných vlastností odpadů byl dodržen stanovený postup, nebo ho odebrat, pokud původce nebo oprávněná osoba porušila povinnosti při nakládání s odpady anebo odpad má některou z nebezpečných vlastností.

(4) Na vydávání a odebrání osvědčení se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.¹³⁾

ČÁST DESÁTÁ

SANKCE

§ 39

(1) Pokutu do výše 300 000 Kč uloží příslušná obec, příslušný okresní úřad nebo inspekce právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, která

- a) při nakládání s nebezpečnými odpady porušila povinnosti vyplývající z právních předpisů upravujících nakládání s výrobky a látkami se stejnými nebezpečnými vlastnostmi (§ 3 odst. 2),
- b) nemá zajištěno využití nebo zneškodnění odpadů nebo se zbavila odpadu způsobem, který je v rozporu s tímto zákonem nebo jinými právními předpisy (§ 3 odst. 5),
- c) nevede ve stanoveném rozsahu evidenci odpadů a neplní ohlašovací povinnosti [§ 5 odst. 1 písm. g), § 6 odst. 1 písm. g), § 7 odst. 4 písm. d), § 8 odst. 2, § 20 a 21],
- d) neumožní kontrolním orgánům výkon kontrolní činnosti (§ 28),
- e) nezveřejňuje druhy sbíraných nebo vykupovaných odpadů a podmínky jejich sběru a výkupu nebo neodebírá, případně nevykupuje zveřejněné druhy sbíraných nebo vykupovaných odpadů za stanovených podmínek [§ 6 odst. 1 písm. b) a c)],
- f) nezabezpečuje odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem ohrožujícím životní prostředí [§ 5 odst. 1 písm. f), § 6 odst. 1 písm. e), § 7 odst. 4 písm. b)],
- g) nerespektuje zákonem stanovené požadavky na kvalitativní vlastnosti používaných výrobků nebo obalů a úroveň nakládání s nimi (§ 18 odst. 2),
- h) neoznačí obaly stanoveným způsobem (§ 19 odst. 2),
- i) podniká s komunálním odpadem bez souhlasu příslušné obce (§ 9 odst. 3),
- j) nesplní povinnost nabídnout odpad k využití [§ 5 odst. 1 písm. b)],

k) nekontroluje, zda odpad nemá nebezpečné vlastnosti (§ 4 odst. 3),

l) uvede na trh výrobky, jejichž nespotřebované části nebo odpady z nich nelze dále využít nebo zneškodnit způsobem v tomto zákoně uvedeným (§ 18 odst. 1),

m) nezajistí jako výrobce nebo dovozce obalu (obalového materiálu) jeho využití a recyklaci v rozsahu stanoveném vyhláškou ministerstva (§ 19 odst. 1).

(2) Pokutu do výše 500 000 Kč uloží příslušný okresní úřad nebo inspekce právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, která

- a) nakládá s nebezpečným odpadem jako s odpadem ostatním, upravuje, využívá nebo zneškodňuje odpady v zařízeních, která k tomu nejsou určena (§ 3 odst. 4),
- b) vzniklé odpady netřídí, případně neshromažďuje utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií [§ 5 odst. 1 písm. a) a e), § 6 odst. 1 písm. a) a d)],
- c) nevede evidenci osob, od kterých odebrala nebo vykoupila druhy odpadů stanovených vyhláškou, nebo neověřila jejich totožnost (§ 6 odst. 3),
- d) nezveřejňuje seznamy druhů odpadů, k jejichž zneškodňování nebo úpravě je oprávněna [§ 7 odst. 4 písm. c)],
- e) nevytváří finanční rezervu na asanaci, rekultivaci a zajištění péče o skládku po ukončení jejího provozu [§ 7 odst. 4 písm. h), § 32 odst. 1],
- f) neuvede na průvodní dokumentaci výrobku nebo na obalu, případně v návodu na použití nebo jinou vhodnou formou informace o způsobu využití nebo zneškodnění obalů a nespotřebovaných částí výrobků (§ 18 odst. 3),
- g) nezajistí zpětný odběr obalu stanoveného nařízením vlády (§ 19 odst. 4),
- h) neplní podmínky okresního úřadu pro péči o skládku po skončení jejího provozu (§ 33),
- i) nezajistí místo pro ukládání nebezpečných složek komunálního odpadu (§ 9 odst. 4).

(3) Pokutu ve výši od 30 000 Kč do 10 000 000 Kč uloží příslušný okresní úřad nebo inspekce právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, která

- a) nakládá s odpadem označeným v Katalogu odpadů jako odpad nebezpečný jako s odpadem ostatním, aniž by měla osvědčení od pověřené osoby (§ 4 odst. 4), že odpad nemá nebezpečné vlastnosti, a prokáže-li se, že odpad nebezpečné vlastnosti má (§ 4 odst. 3),
- b) nakládá s nebezpečným odpadem bez souhlasu příslušného okresního úřadu nebo v rozporu s ním [§ 5 odst. 5, § 6 odst. 1 písm. f)],

- c) provozuje zařízení ke zneškodňování odpadů nebo k úpravě či využití nebezpečných odpadů bez souhlasu příslušného okresního úřadu nebo v rozporu s ním (§ 7 odst. 1),
- d) provozuje zařízení ke zneškodňování odpadů nebo k úpravě nebezpečných odpadů v rozporu se schváleným provozním řádem nebo neplní technické požadavky stanovené vyhláškou ministerstva (§ 7 odst. 2),
- e) nezabezpečí zneškodnění odpadů na základě rozhodnutí příslušného okresního úřadu [§ 7 odst. 4 písm. e)],
- f) nezabezpečí po ukončení provozu zařízení jeho asanaci, rekultivaci a následnou péči o toto zařízení [§ 7 odst. 4 písm. g)],
- g) neplní podmínky stanovené tímto zákonem pro dovoz, vývoz a tranzitní přepravu odpadů (§ 11 až 16),
- h) nakládá s nebezpečnými odpady podle § 3 odst. 3 bez udělené autorizace nebo v rozporu s ní nebo neplní stanovené povinnosti (§ 34 až 37),
- i) neplní podmínky pro uvádění výrobků, obalů a obalových materiálů na trh (§ 18 odst. 1 a § 19 odst. 1),
- j) vyrobí nebo doveze obaly zhotovené z polyvinylchloridu (PVC) a výrobky v takovýchto obalech po 1. lednu 2001.

(4) Pokud se pokuta ukládá za porušení povinností podle odstavce 3 při nakládání s nebezpečnými odpady podle § 3 odst. 3, může být pokuta uložena až do výše 30 000 000 Kč.

(5) Obec uloží pokutu

- a) do výše 200 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, pokud na základě dohody podle § 9 odst. 5 neplní povinnosti stanovené obecně závaznou vyhláškou upravující systém sběru, třídění, využívání a zneškodňování komunálních odpadů,
- b) do výše 10 000 Kč fyzické osobě za nesplnění povinností z obecně závazné vyhlášky obce; přitom postupuje podle zvláštního zákona.²²⁾

§ 40

(1) Uložením pokuty podle § 39 nejsou dotčena ustanovení zvláštních předpisů o náhradě škody.

(2) Pokutu lze uložit právnickým osobám a fyzickým osobám oprávněným k podnikání do dvou let ode dne, kdy se o porušení povinnosti příslušný orgán státní správy dozvěděl, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.

(3) Při stanovení výše pokuty se přihlíží zejména k závažnosti ohrožení životního prostředí, popřípadě k míře jeho poškození.

(4) Poruší-li právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání v době jednoho roku od právní moci rozhodnutí o uložení pokuty podle tohoto zákona znovu stejnou povinnost, za niž byla pokuta uložena, uloží orgán státní správy další pokutu až do výše dvojnásobku horní hranice sazby.

§ 41

(1) Pokutu ukládá, vybírá a vymáhá orgán státní správy, který jako první zahájil řízení o jejím uložení; pokuty uložené inspekcí vymáhá příslušný finanční úřad. V případě, že bylo zahájeno řízení ve stejný den inspekcí, okresním úřadem nebo obcí, provede řízení o uložení pokuty okresní úřad. V případech uvedených v § 27 odst. 1 písm. c) provedou řízení obce. O zahájení řízení o uložení pokuty se inspekce, okresní úřad a obec vzájemně informují. Při vymáhání uložených pokut se postupuje podle zvláštního předpisu.²⁵⁾

(2) O odvolání proti rozhodnutí inspekce nebo okresního úřadu o uložení pokuty rozhoduje ministerstvo. O odvolání proti rozhodnutí obce rozhoduje okresní úřad.

(3) Pokuty uložené inspekcí jsou příjmem Státního fondu životního prostředí.²⁴⁾

(4) Pokuty uložené okresním úřadem jsou příjmem státního rozpočtu.

(5) Pokuty uložené obcí jsou příjmem rozpočtu obce.

(6) Uložením pokuty za porušení povinností vyplývajících z tohoto zákona nejsou dotčena příslušná ustanovení trestního zákona.

ČÁST JEDENÁCTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 42

Společná ustanovení

Není-li výslovně stanoveno jinak, vztahují se na řízení podle tohoto zákona obecné předpisy o správním řízení.¹³⁾

§ 43

Přechodná ustanovení

(1) Obec je povinna zajistit místo pro odkládání odpadů (§ 9 odst. 4) do šesti měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Výrobci a dovozci zboží jsou povinni splnit povinnosti uvedené v tomto zákoně týkající se informací o způsobu využití nebo zneškodnění obalů nebo nespotřebovaných částí výrobků nejpozději do 12 měsíců od účinnosti tohoto zákona.

(3) Výrobci, dovozci a prodejci jsou povinni plnit povinnosti uvedené v tomto zákoně týkající se zpětného odběru použitých výrobků a obalů nejpozději do tří let od nabytí účinnosti nařízení vlády o podrobnostech nakládání s obaly (§ 19 odst. 3).

(4) Právnícká osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, která dosud nakládá s nebezpečnými odpady podle zákona č. 238/1991 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 300/1995 Sb., a chce s nimi dále nakládat, a jde o odpady podle § 3 odst. 3 tohoto zákona, je povinna nejdéle do 12 měsíců od účinnosti tohoto zákona získat autorizaci pro nakládání s nebezpečnými odpady.

(5) Rozhodnutí vydaná podle § 4 zákona č. 238/1991 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 300/1995 Sb., a jeho prováděcích předpisů, pozbývají platnosti do dvou let po nabytí účinnosti tohoto zákona.

(6) Řízení o pokutách zahájená před účinností tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů. Ostatní zahájená řízení se dokončí podle tohoto zákona.

(7) Poplatky za uložení odpadů za rok 1997 se vyměřují podle zákona České národní rady č. 62/1992 Sb., o poplatcích za uložení odpadů, ve znění zákona č. 41/1995 Sb.

§ 44

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Zákon č. 238/1991 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 300/1995 Sb.
2. Zákon České národní rady č. 311/1991 Sb., o státní správě v odpadovém hospodářství, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon České národní rady č. 62/1992 Sb., o poplatcích za uložení odpadů, ve znění zákona č. 41/1995 Sb.
4. Nařízení vlády České republiky č. 521/1991 Sb., o vedení evidence odpadů.
5. Nařízení vlády České republiky č. 513/1992 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.
6. Vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky č. 401/1991 Sb., o programech odpadového hospodářství.
7. Opatření Federálního výboru pro životní prostředí, kterým se vyhlašuje Kategorizace a katalog odpadů (částka 69/1991 Sb.).

§ 45

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1998.

Zeman v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

Příloha č. 1 k zákonu č. 125/1997 Sb.

Okruh věcí, které se považují za odpady

1. odpad z výroby nebo spotřeby dále blíže nespecifikovaný,
2. výrobky, které neodpovídají požadované jakosti,
3. výrobky s prošlou lhůtou spotřeby,
4. materiály rozlité, ztracené nebo jinou nehodou znehodnocené, včetně materiálů, zařízení apod., jež byly v důsledku nehody znečištěny,
5. materiály znečištěné nebo znehodnocené v důsledku plánovaných činností (např. odpad po čistících operacích, obalové materiály, kontejnery),
6. nepoužitelné součástky (např. vyřazené baterie, vyčerpané katalyzátory),
7. látky, které ztratily požadované vlastnosti (např. znečištěné kyseliny, znečištěná rozpouštědla, vyčerpané temperovací soli),
8. odpad z průmyslových procesů (např. strusky, destilační zbytky),
9. odpad z procesů snižujících znečištění (např. kaly ze skrubrů, prach z vysavačů, upotřebené filtry),
10. odpad z obrábění a tváření (např. třísky od soustružení, okuje z válcování),
11. odpad z těžby, s výjimkou odpadu podle § 1 odst. 2 písm. b) zákona, a zpracování surovin (např. důlní odpad, kaly z těžby ropy),
12. znehodnocené materiály (např. oleje znečištěné polychlorovanými bifenoly),
13. jakékoli materiály, látky nebo výrobky, jejichž používání bylo zákonem zakázáno,
14. výrobky, pro které již vlastník nemá upotřebení (např. vyřazené předměty ze zemědělství, domácností, kanceláří, obchodů).

Příloha č. 2 k zákonu č. 125/1997 Sb.

Seznam nebezpečných vlastností odpadů

1. výbušnost,	7. následná nebezpečnost,
2. hořlavost,	8. akutní toxicita,
3. oxidační schopnost,	9. pozdní účinek,
4. tepelná nestálost organických peroxidů,	10. žíravost,
5. schopnost odpadů uvolňovat při styku se vzduchem nebo vodou jedovaté plyny,	11. infekčnost,
6. ekotoxicita,	12. radioaktivita.

Příloha č. 3 k zákonu č. 125/1997 Sb.

Základní poplatek za ukládání odpadů
Kč/t

KATEGORIE ODPADU	1998	1999 – 2000	2001 – 2002	2003 a dále
nebezpečný	200	250	350	450
komunální + ostatní	20	30	50	80

Rizikový poplatek za ukládání nebezpečných odpadů
Kč/t

KATEGORIE ODPADU	1998	1999 – 2000	2001 – 2002	2003 a dále
nebezpečný	300	500	750	1000

126

NÁLEZ

Ústavního soudu České republiky

Jménem České republiky

Ústavní soud České republiky rozhodl dne 30. dubna 1997 v plénu o návrhu Ing. J. V., spojeném s ústavní stížností, na zrušení ustanovení § 33 odst. 11 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 160/1995 Sb.,

takto:

Návrh se zamítá.

Odůvodnění

I.

Ing. J. V. podal dne 1. dubna 1996 k Ústavnímu soudu návrh na zahájení řízení o ústavní stížnosti proti rozhodnutí Ministerstva obrany č. j. 34/21-1495-44/2 ze dne 9. února 1996, kterým nevyhovělo jeho odvolání proti rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení ze dne 10. ledna 1996 o zastavení výplaty výsluhového příspěvku. Zároveň s touto ústavní stížností podal navrhovatel návrh na zrušení ustanovení § 33 odst. 11 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění zákona č. 160/1995 Sb. V odůvodnění stížnosti navrhovatel uvedl, že dnem 31. března 1994 byl propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání a následující den byl přeložen do zálohy na základě rozkazu ministra obrany ze dne 17. února 1994. Byl propuštěn podle § 26 odst. 1 písm. g) zákona č. 76/1959 Sb., v platném znění, tj. dle ustanovení, že „u služebního poměru vojáka z povolání se propouští vojáci, pro něž není při snížení počtu ozbrojených sil nebo jejich reorganizaci jiné služební zařazení“. Ke dni propuštění vykonával službu v ozbrojených silách v trvání 22 roků a 7 měsíců a do zálohy byl propuštěn v hodnosti podplukovníka. Vzhledem k výše uvedenému splňoval podmínky pro výsluhový příspěvek ve výši 32 % platu podle § 33 odst. 1 písm. c) cit. zákona. Vojenský úřad sociálního zabezpečení mu na základě toho přiznal výsluhový příspěvek ve výši 4500 Kč od 1. dubna 1994. Zároveň mu bylo v souladu s § 33 odst. 4 cit. zákona, v tehdy platném znění, sděleno, že pokud dojde po přiznání výsluhového příspěvku k přijetí do jiného služebního poměru než vojáka z povolání, přiznaný příspěvek náleží i nadále a při souběhu s jinými příjmy z výdělečné činnosti se nekrátí.

Dne 1. července 1994 byl navrhovatel na základě své žádosti a po splnění zákonných podmínek přijat do služebního poměru příslušníka Policie České republiky v hodnosti podporučíka a zároveň byl ustanoven do funkce policejního inspektora kriminální služby Okresního oddělení Policie České republiky Plzeň-sever. Při přijetí byl poučen o tom, že vzhledem k odlišnosti služebního poměru policisty od služebního poměru vojáka z povolání není dle zákona ČNR č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, možno přiznat mu dosaženou hodnost podplukovníka a není možné, aby mu byla započítána vykonaná služba ve služebním poměru vojáka z povolání. Byl proto jmenován do základní hodnosti podporučíka za osobního ohodnocení v 7. platové třídě bez praxe v 1. stupni s platem příslušníka po ukončení základní vojenské služby.

Dne 11. prosince 1995 byl navrhovatel upozorněn Vojenským úřadem sociálního zabezpečení na novelizaci zákona č. 76/1959 Sb. spočívající v doplnění o ustanovení § 33 odst. 11 cit. zákona tak, že při opětovném přijetí do služebního poměru podle jiných zákonů výplata výsluhového příspěvku nenáleží. Nato dne 10. ledna 1996 obdržel rozhodnutí o zastavení výplaty výsluhového příspěvku od Vojenského úřadu sociálního zabezpečení. Proti tomuto se v zákonné lhůtě odvolal, avšak odvolání bylo zamítnuto a napadené rozhodnutí potvrzeno.

Navrhovatel dále v odůvodnění uvedl, že výsluhový příspěvek chápal jako určité odškodnění státu za to, že byl bez svého zavinění zbaven své profese, kterou vykonával po řadu let nejproduktivnějšího věku. K Policii České republiky nastoupil proto, že byla nejbližší jeho původní profesi a podmínky zde byly pro něho přijatelné právě za předpokladu, že bude nadále pobírat výsluhový příspěvek, který mu vyrovnával platový rozdíl. Navrhovatel uvádí, že je ženatý, má tři děti a pouze díky výsluhovému příspěvku byl při výši platu u Policie České republiky schopen finančně zabezpečit potřeby své rodiny.

Stěžovatel namítá, že si zvolil nový služební poměr u Policie České republiky za platnosti zákonného ustanovení, dle něhož mu výsluhový příspěvek nadále náležel. Novým ustanovením § 33 odst. 11 zákona

č. 76/1959 Sb. dochází – dle názoru stěžovatele – k porušení principu právní jistoty a k neoprávněnému zásahu do jeho rodinného a soukromého života, jakož i do jeho práva na svobodnou volbu povolání dle čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Tento zásah vidí zejména v okolnosti, že zastavením výplaty výsluhového příspěvku se dostává rodina do tíživé hospodářské situace, jež si vynucuje hledání jiného, finančně výhodnějšího zaměstnání.

Dle názoru navrhovatele přímým uplatněním § 33 odst. 11 zákona č. 76/1959 Sb., ve znění pozdějších předpisů, došlo k vydání pravomocného rozhodnutí, které je v rozporu se shora uvedenými ústavními právy, a proto navrhl zrušení uvedeného ustanovení.

Ústavní soud nejprve zjišťoval, zda jsou splněny formální náležitosti ústavní stížnosti.

Navrhovatel podal ústavní stížnost poté, co jeho odvolání proti rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení nebylo Ministerstvem obrany vyhověno a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Vzhledem k tomu, že se jednalo o konečné rozhodnutí nejvyššího orgánu státní správy na úseku obrany, navrhovatel tímto nevyčerpal všechny procesní prostředky, které zákon k ochraně práva poskytuje, jak to ukládá ustanovení § 75 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, neboť se neobrátil na obecný soud s návrhem na přezkoumání zákonnosti rozhodnutí orgánu státní správy podle ustanovení § 244 občanského soudního řádu.

Ústavní soud však po posouzení návrhu dospěl k závěru, že v daném případě se jedná o otázku, která svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, neboť se jedná o široký okruh osob, které byly předmětnou novelou zákona č. 76/1959 Sb. dotčeny ex lege, tedy přímo ze zákona, a kterým tak byla zcela zastavena výplata výsluhového příspěvku, čímž ztratily část svých příjmů. Dále vzal Ústavní soud v úvahu i tu skutečnost, že na Ústavní soud se postupně obracejí a v budoucnosti by se zřejmě obraceli další občané, jichž se předmětná novela o odnětí výsluhového příspěvku dotkla.

Podle ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb. Ústavní soud neodmítne přijetí ústavní stížnosti, i když není splněna podmínka podle odstavce 1 citovaného ustanovení, jestliže stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a byla podána do jednoho roku ode dne, kdy ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti, došlo. Tuto podmínku stěžovatel splnil, neboť k zastavení výplaty výsluhového příspěvku došlo 1. února 1996 a ústavní stížnost podal 1. dubna 1996.

V daném případě Ústavní soud dovodil, že byly splněny obě výše uvedené podmínky ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., a proto ústavní stížnost neodmítl, i když navrhovatel všechny procesní prostředky před jejím podáním nevyčerpal.

Co do obsahu Ústavní soud zjistil z rozhodnutí o přiznání výsluhového příspěvku Vojenského úřadu sociálního zabezpečení, že navrhovateli byl s účinností od 1. dubna 1994 přiznán výsluhový příspěvek ve výši 4500 Kč měsíčně do doby dosažení věku 60 let, neboť byl rozkazem ministra obrany propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání dle § 26 odst. 1 písm. g) cit. zákona z důvodu snižování počtu ozbrojených sil.

Dále bylo zjištěno, že navrhovateli byla rozhodnutím Vojenského úřadu sociálního zabezpečení zastavena výplata výsluhového příspěvku s odůvodněním, že je to v souladu s novelou zákona č. 76/1959 Sb. účinnou od 1. ledna 1996, a to s účinností od 1. února 1996.

Rozhodnutím Ministerstva obrany o odvolání stěžovatele bylo zastavení výplaty výsluhového příspěvku v plném rozsahu potvrzeno s odůvodněním, že podle novely zákona č. 76/1959 Sb. (č. 160/1995 Sb., čl. XII), která doplnila ustanovení § 33 odstavcem 11, při opětovném přijetí do služebního poměru podle jiných zákonů výplata výsluhového příspěvku nenáleží. Z novely je zřejmé, že se vztahuje s účinností od 1. ledna 1996 na všechny příjemce výsluhových příspěvků ve služebním poměru bez ohledu na předchozí délku služby či na to, od kterého data byl příspěvek přiznán. Není tedy rozhodující, kdy poživatel výsluhového příspěvku do tohoto jiného služebního poměru vstoupil, zda před účinností tohoto zákona nebo za jeho účinnosti. Rozhodující je zde pouze datum účinnosti novely č. 160/1995 Sb., od něhož výplata příspěvku nenáleží, přičemž však nárok na tuto dávku zůstává zachován.

Dále se v rozhodnutí Ministerstva obrany uvádí, že uvedené ustanovení § 33 odst. 11 bylo do zákona doplněno proto, aby ustanovení zákona č. 76/1959 Sb. týkající se výsluhového příspěvku bylo uvedeno v soulad s obdobnými ustanoveními jiných zákonů o služebních poměrech (např. Policie České republiky a Bezpečnostní informační služba). Bylo by nedůvodné, aby bývalý voják z povolání nadále pobíral výsluhový příspěvek, když zákon o jiném služebním poměru, podle kterého byl přijat, mu na obdobnou dávku z titulu služebního poměru nárok nadále zachovává a zároveň mu pro nárok na tuto dávku a její výši započítá i dobu služby vojáka z povolání v činné službě. Pokud navrhovatel splní podmínky pro nárok na příspěvek za službu dle zákona ČNR č. 186/

/1992 Sb., v platném znění, bude navrhovateli po skončení služebního poměru policisty přiznán příspěvek za službu podle tohoto zákona a doba vojenské činné služby mu bude pro nárok na příspěvek za službu započtena.

Předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve svém vyjádření uvádí, že zmíněné ustanovení cit. zákona vychází z principu, že právní vztahy hmotného i procesního práva, které byly založeny dosavadní právní úpravou (tj. v daném případě před přijetím zákona č. 160/1995 Sb.), se spravují zásadně tímto právem, a to až do doby účinnosti práva nového, po jeho účinnosti se však řídí právem novým. Cit. zákon tedy nezasahuje do právních vztahů a nároků z nich vzešlých před 1. lednem 1996, nýbrž pouze v souladu s ústavním pořádkem České republiky stanoví do budoucna podmínky pro přiznávání a vyplácení výsluhového příspěvku. V této souvislosti poukázal na nálezy Ústavního soudu uveřejněné ve Sbírce zákonů pod č. 164/1994 Sb. a č. 107/1996 Sb., v nichž se Ústavní soud mimo jiné zabýval i otázkou retroaktivity právních předpisů.

Dle sdělení předsedy Poslanecké sněmovny byl zákon č. 160/1995 Sb. schválen potřebnou většinou poslanců dne 30. června 1995, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a řádně vyhlášen. Zákonodárny sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou, ústavním pořádkem i právním řádem České republiky.

II.

Problematickou výsluhového příspěvku se již zabýval nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 9/95 v souvislosti s návrhem na zrušení zákona č. 34/1995 Sb. novelizujícího zákon č. 76/1959 Sb. I když se jednalo o odlišná ustanovení, lze i v tomto případě posuzovat výsluhový příspěvek v souladu s důvodovou zprávou k předmětnému zákonu. Výsluhový příspěvek je koncipován v našem právním řádu jako určitá kompenzace práce vykonávané ve ztížených podmínkách a kompenzace určitých osobních omezení vyplývajících z charakteru práce v ozbrojených složkách státu. Náleží všem, kteří splnili zákonem stanovené podmínky, a jsou součástí systému dávek sociálního charakteru souvisejících s ukončením služebního poměru. Nárok na všechny tyto dávky se zachovává.

Výsluhový příspěvek nelze chápat jako součást odměny za práci, nýbrž podle stanoviska ministra práce a sociálních věcí, s nímž se Ústavní soud ztotožnil, jako samostatný příjem, který nebyl součástí tzv. služebního příjmu a není ani součástí platu příslušníků ozbrojených sil. Jde o zvláštní kategorii peněžního příjmu odůvodněnou do určité míry sociálními důvody.

Ústavní soud zvážil nejprve námitku retroaktivity a zjistil, že pohled stěžovatele na zpětnou účinnost zákona je jednostranný. V již citovaném nálezu Ústavního soudu, v podstatě shodně s nálezem sp. zn. Pl. ÚS 3/94 č. 164/1994 Sb., je vysvětlen rozdíl mezi pravou a nepravou retroaktivitou. S odkazem na uvedené nálezy Ústavního soudu se v daném případě novely zákona č. 76/1959 Sb. nejedná o pravou retroaktivitu, nýbrž nepravou, kterou náš právní řád připouští, a kdy se právní vztahy, které vznikly za platnosti práva starého, spravují zásadně tímto právem až do doby účinnosti práva nového.

Pokud jde o posouzení, zda napadeným ustanovením § 33 odst. 11 zákona č. 76/1995 Sb. byla porušena navrhovatelem uvedená základní práva a svobody, má Ústavní soud za to, že nikoli.

Ústavní soud se zabýval nejprve námitkou porušení principu právní jistoty, kterou stěžovatel opírá o skutečnost, že vstoupil do služeb Policie České republiky v dobré víře, že stát, který mu v té době poskytoval výsluhový příspěvek, nebude náhlými změnami ohrožovat stálost a spolehlivost své sociální politiky, neboť občané mají právo na to, aby chování státu bylo pro ně vypočitatelné. Ústavní soud je názoru, že příliš časté změny právní úpravy – zvláště v otázkách hospodářské, mzdové a sociální politiky – oslabují právní jistotu občanů a věrohodnost státu samého. Na druhé straně však nelze zákonodárci upřít právo nově upravit společenské vztahy všude tam, kde to pokládá za potřebné a účelné z hlediska veřejného zájmu a pokud tím nejsou ohrožena základní práva a svobody občanů ve své podstatě.

Takové ohrožení Ústavní soud v daném případě nezjistil a námitku, že novou úpravou výsluhového příspěvku došlo k porušení práva stěžovatele na svobodnou volbu povolání dle článku 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, nemohl než odmítnout. Ing. J. V. byl Vojenským úřadem sociálního zabezpečení na novelizaci zákona a s tím spojené odnětí výsluhového příspěvku předem upozorněn a mohl poté zvažovat, zda změny dosavadní zaměstnání za takové, které nespočívá na služebním poměru a při kterém by výsluhový příspěvek nadále pobíral, např. za zaměstnání v některém z oborů jeho technického vzdělání. Jestliže tak stěžovatel neučinil, dal tím najevo, že i přes ztrátu 4500 Kč v měsíčním rozpočtu své rodiny dává přednost i nadále práci u Policie České republiky. Jeho situace nebyla tedy taková, že by byl zbaven jakýchkoliv alternativ a že by byl donucen se novému opatření zákona podrobit. Je pravdou, že výplata výsluhového příspěvku po dobu jeho služebního poměru odpočívá – a Ústavní soud chápe, že to stěžovatel vnímá jako újmu – avšak nárok se neztrácí a další služební léta se započítávají do výše výsluhového příspěvku, který bude po skončení služebního poměru

vyplácen. Smyslem výsluhového příspěvku je finanční kompenzace při odchodu ze služebního poměru vůbec, nikoli při pouhém přestupu z jednoho služebního poměru do druhého služebního poměru.

Ustanovením § 33 odst. 11 zákona č. 76/1959 Sb., v platném znění, není právo na svobodnou volbu povolání ani právo podnikat nebo provozovat jinou hospodářskou činnost omezeno. Obtíže hledání nového zaměstnání zmírňuje právě výsluhový příspěvek, na který by stěžovatel měl stálý nárok v každém jiném zaměstnání, s výjimkou služebního poměru.

Ústavní soud rovněž zvážil, že zákonodárce definoval zcela obecně a bez výjimek okruh subjektů, kterým při splnění shodných podmínek zůstává výsluhový příspěvek zachován, a stejně obecně i okruh těch, kteří na jeho výplatu, a to pouze po dobu dalšího služebního poměru, ztrácejí nárok. Tím zachoval princip rovnosti při posuzování personálního rozsahu zákona, protože jej vymezil, aniž by uvnitř těchto skupin osob zvýhodnil nebo znevýhodnil ty či ony subjekty. Kdyby se zrušení výsluhového příspěvku mělo vztahovat pouze na služební poměry, které teprve v budoucnu vzniknou, jak to navrhuje stěžovatel, došlo by právě tím k porušení principu rovnosti zvýhodněním oněch, kteří před účinností tohoto opatření ve služebním poměru již byli, oproti těm, kterým služební poměr vznikl nově. Ani námitka, že došlo k neoprávněnému zásahu do soukromého a osobního života, neobstojí. K ničemu takovému přímým působením napadené právní normy nedošlo. Pokud pak jde o přiznání či nepřiznání hodnosti podplukovníka též v novém služebním poměru stěžovatele, jde o otázku, která se vymyká posouzení v rámci tohoto řízení, protože kontinuita či diskontinuita hodnosti nesouvisí s výsluhovým příspěvkem.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nezbylo Ústavnímu soudu, než návrh na zrušení ustanovení § 33 odst. 1 zákona č. 76/1959 Sb., ve znění zákona č. 160/1995 Sb., zamítnout.

Předseda Ústavního soudu České republiky:
v z. JUDr. Holeček v. r.
místopředseda

127

VYHLÁŠKA

Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

ze dne 7. května 1997

o speciálních školách a speciálních mateřských školách

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví podle § 2 odst. 3, § 28 odst. 5, § 29 odst. 2 a § 31 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákona č. 171/1990 Sb. a zákona č. 138/1995 Sb., podle § 13 písm. a), f), h), k) a m) zákona České národní rady č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění zákona č. 139/1995 Sb., a podle § 45 odst. 4 zákona České národní rady č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění zákona České národní rady č. 390/1991 Sb.:

§ 1

Základní ustanovení

Tato vyhláška stanoví typy speciálních škol a speciálních mateřských škol, zřizování a zrušování speciálních škol a speciálních mateřských škol, počty dětí a žáků ve třídě, zvláštnosti organizace speciálních škol a speciálních mateřských škol, zařazování dětí do speciálních mateřských škol, zařazování žáků do speciálních základních škol, zvláštních škol a pomocných škol, přijímání žáků do speciálních středních škol a do odborných učilišť a praktických škol,¹⁾ vyučovací čas, výchovu mimo vyučování, pravidla hodnocení a klasifikace žáků speciálních škol, péči o zdraví a dozor nad žáky a výši příspěvku za pobyt v internátních speciálních mateřských školách a internátních speciálních školách.

§ 2

Typy speciálních mateřských škol a speciálních škol

(1) Smyslově postiženým dětem a žákům jsou určeny

- a) pro sluchově postižené děti a žáky speciální mateřská škola, speciální základní škola pro sluchově postižené, střední odborné učiliště pro sluchově postiženou mládež, gymnázium pro sluchově postiženou mládež, střední odborná škola pro sluchově postiženou mládež,
- b) pro zrakově postižené děti a žáky speciální mateř-

ská škola, speciální základní škola pro zrakově postižené, střední odborné učiliště pro zrakově postiženou mládež, gymnázium pro zrakově postiženou mládež, střední odborná škola pro zrakově postiženou mládež, včetně konzervatoře pro zrakově postiženou mládež.

(2) Pro děti a žáky s vadami řeči jsou určeny speciální mateřská škola a speciální základní škola pro žáky s vadami řeči.

(3) Pro tělesně postižené děti a žáky jsou určeny speciální mateřská škola, speciální základní škola pro tělesně postižené, střední odborné učiliště pro tělesně postiženou mládež, gymnázium pro tělesně postiženou mládež a střední odborná škola pro tělesně postiženou mládež.

(4) Pro mentálně postižené děti a žáky jsou určeny speciální mateřská škola, zvláštní škola, pomocná škola, odborné učiliště a praktická škola.²⁾

(5) Pro nemocné nebo zdravotně oslabené děti a žáky ve zdravotnických zařízeních jsou určeny speciální základní škola při zdravotnickém zařízení a zvláštní předškolní zařízení při zdravotnickém zařízení, kterým je speciální mateřská škola.³⁾

(6) Pro děti zdravotně oslabené, které nejsou umístěny ve zdravotnickém zařízení, a pro děti se sníženou psychosociální adaptací jsou určeny speciální mateřské školy.

(7) Pro děti s více vadami je určena speciální mateřská škola pro děti s více vadami.

(8) Pro žáky smyslově postižené, pro žáky s vadami řeči nebo pro tělesně postižené žáky, kteří jsou též mentálně postiženi, jsou určeny tyto speciální školy pro žáky s více vadami: zvláštní škola pro sluchově postižené, pomocná škola pro sluchově postižené, odborné učiliště pro sluchově postižené, zvláštní škola pro zrakově postižené, pomocná škola pro zrakově postižené, odborné učiliště pro zrakově postižené, zvláštní škola pro žáky s vadami řeči, zvláštní škola pro tělesně postižené, odborné učiliště pro tělesně postižené, pomocná škola pro tělesně postižené,

¹⁾ § 28 odst. 5 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákona č. 138/1995 Sb.

²⁾ § 32a zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 138/1995 Sb.

³⁾ § 6 odst. 1 písm. a) zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění zákona č. 139/1995 Sb.

zvláštní škola pro žáky s více vadami, pomocná škola pro žáky s více vadami, odborné učiliště pro žáky s více vadami, praktická škola pro sluchově postižené, praktická škola pro zrakově postižené, praktická škola pro tělesně postižené a praktická škola pro žáky s více vadami.

(9) Pro mentálně postižené nemocné nebo zdravotně oslabené žáky ve zdravotnických zařízeních jsou určeny zvláštní škola při zdravotnickém zařízení a pomocná škola při zdravotnickém zařízení.

(10) Pro žáky se specifickými poruchami učení nebo chování jsou určeny speciální základní škola pro žáky se specifickými poruchami učení a speciální základní škola pro žáky se specifickými poruchami chování.

(11) Při dětských domovech, při speciálních výchovných zařízeních a diagnostických ústavech⁴⁾ zabezpečují vzdělávání podle potřeby mateřská škola, speciální mateřská škola, základní škola, zvláštní škola, učiliště, střední odborné učiliště, praktická škola a odborné učiliště.

(12) Pro děti s těžkým mentálním postižením jsou určena školská účelová zařízení pro jednoletou až tříletou přípravu na vzdělávání (dále jen „přípravný stupeň“) před jejich zařazením do pomocné školy.⁵⁾

§ 3

Počty dětí a žáků ve třídě

(1) Speciální školy a speciální mateřské školy mají nejméně deset žáků. Třída a skupina má minimálně čtyři žáky.

(2) Třída speciální mateřské školy pro mentálně postižené a speciální mateřské školy pro děti zdravotně oslabené a pro děti se sníženou psychosociální adaptací se naplňuje do deseti dětí, třída speciální mateřské školy pro děti smyslově postižené, tělesně postižené, děti s vadami řeči do osmi dětí, třída speciální mateřské školy při zdravotnických zařízeních se naplňuje do 15 dětí, třída speciální mateřské školy při dětské psychiatrické léčebně nebo psychiatrickém, neurologickém, foniatrickém oddělení a ostatních zdravotnických zařízeních, kde jsou ležící pacienti, do osmi dětí.

(3) Třídy přípravného stupně, třídy speciálních škol a speciálních mateřských škol pro děti a žáky s více vadami nebo pro děti a žáky s lékařskou diagnózou autismus se naplňují do šesti žáků, třídy pro děti a žáky hluchoslepé do čtyř žáků.

(4) První ročník zvláštní školy se naplňuje do osmi žáků, druhý až pátý ročník zvláštní školy do deseti žáků, šestý až devátý ročník zvláštní školy do 12 žáků. Jsou-li ve třídě zvláštní školy vyučováni žáci různých ročníků, je počet žáků stanoven podle nejnižšího ročníku, který je v této třídě vyučován; třída nižšího stupně pomocné školy se naplňuje do osmi žáků, třída středního, vyššího a pracovního stupně pomocné školy do deseti žáků.

(5) Přípravný ročník a první a druhý ročník speciální základní školy pro sluchově postižené žáky a speciální základní školy pro zrakově postižené žáky a první a druhý ročník speciální základní školy pro tělesně postižené a speciální základní školy pro žáky s vadami řeči se naplňuje do osmi žáků, ostatní ročníky do deseti žáků.

(6) Třída speciální základní školy, zvláštní školy a pomocné školy při zdravotnickém zařízení, kterým je dětská psychiatrická nebo neurologická léčebna, psychiatrické oddělení, neurologické nebo foniatrické oddělení, se naplňuje do osmi žáků, třída speciální základní školy, zvláštní školy a pomocné školy při ostatních zdravotnických zařízeních, kde jsou ležící pacienti, do deseti žáků, kde jsou chodící pacienti, do 15 žáků, třída pro individuální výuku ve školách při ostatních zdravotnických zařízeních do osmi žáků.

(7) Třída střední školy pro smyslově postiženou mládež se naplňuje do deseti žáků, třída střední školy pro tělesně postiženou mládež a třída praktické školy s jednoletou a dvouletou přípravou do 12 žáků, třída odborného učiliště a třída praktické školy s tříletou přípravou do 14 žáků, třída odborného učiliště pro smyslově nebo tělesně postiženou mládež do osmi žáků. Počty žáků ve třídách a ve skupinách odborného výcviku v učilištích, odborných učilištích nebo středních odborných učilištích zřizovaných při speciálních výchovných zařízeních stanoví příslušný právní předpis.⁶⁾

(8) Při odborném výcviku ve středním odborném učilišti pro smyslově postiženou mládež se vytvářejí skupiny do pěti žáků, ve středním odborném učilišti pro tělesně postiženou mládež do šesti žáků, v odborném učilišti pro smyslově a tělesně postiženou mládež do čtyř žáků; počet žáků ve skupině při odborném výcviku v odborných učilištích je určen v soustavě učebních oborů v odborných učilištích. Při praktickém vyučování nebo praxi se v praktické škole s jednoletou a dvouletou přípravou vytvářejí skupiny do šesti žáků, v praktické škole s tříletou přípravou do sedmi žáků.

⁴⁾ § 25 a 29 zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění zákona ČNR č. 390/1991 Sb.

⁵⁾ § 45 odst. 7 zákona ČNR č. 76/1978 Sb., ve znění zákona ČNR č. 31/1984 Sb. a zákona ČNR č. 390/1991 Sb.
§ 33 odst. 3 zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 138/1995 Sb.

⁶⁾ Vyhláška Ministerstva školství ČSR č. 64/1981 Sb., o školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.

(9) Třída speciální základní školy pro žáky se specifickými poruchami učení se naplňuje do 12 žáků, třída speciální základní školy pro žáky se specifickými poruchami chování do deseti žáků.

(10) Ředitel speciální mateřské školy a speciální školy určí počty žáků v jednotlivých třídách s přihlédnutím k pedagogickým, hygienickým, ekonomickým a prostorovým podmínkám; může dělit třídy na skupiny v souladu s učebním plánem a požadavky na bezpečnost žáků a ochranu jejich zdraví; určí počty skupin a počet žáků ve skupině s ohledem na specifika postižení žáků, charakter vyučovacího předmětu a podmínky školy. Výjimky z maximálního počtu žáků ve třídě nebo ve skupině stanoveného v odstavcích 2 až 9 povoluje ředitel školy.

(11) Ve speciálních školách a speciálních mateřských školách lze zřizovat speciální třídy pro děti a žáky jiného stupně či typu postižení nebo speciální třídy pro děti a žáky s více vadami nebo speciální třídy pro děti a žáky s lékařskou diagnózou autismus.

§ 4

Organizace speciálních škol a speciálních mateřských škol

(1) Ve třídě speciální mateřské školy zajišťují výchovné práce dva učitelé. Individuální logopedickou péči a rozvoj komunikační dovednosti zajišťuje v rozsahu tří hodin denně v každé třídě další učitel. V mateřské škole pro zrakově postižené se do rozsahu určeného pro logopedickou péči začleňují zraková a orientační cvičení; v mateřské škole pro tělesně postižené rozvíjení pohybových dovedností. Ředitel školy určí poměr mezi logopedickou péčí a zrakovým a orientačním cvičením nebo mezi logopedickou péčí a rozvíjením pohybových dovedností. V mateřské škole při zdravotnickém zařízení tak činí ředitel školy po dohodě s ošetřujícím lékařem o zavedení logopedické péče.

(2) Speciální základní školy pro zrakově postižené, zvláštní školy pro zrakově postižené a pomocné školy pro zrakově postižené, v nichž se vyučují žáci se zrakovým postižením dvojí technice čtení a psaní, a speciální základní školy pro sluchově postižené, zvláštní školy pro sluchově postižené a pomocné školy pro sluchově postižené mají deset ročníků.⁷⁾

(3) Zvláštní škola má devět ročníků členěných do tříletých stupňů.

(4) Vyrovnávací třídy se ve speciálních školách nezřizují.

(5) Ve speciální třídě pro žáky s lékařskou diagnózou autismus, ve třídě pro žáky hluchoslepé, ve třídě přípravného stupně a ve třídě pomocné školy pro žáky s více vadami zabezpečují výchovně vzdělávací činnost současně dva pedagogičtí pracovníci.

(6) Pomocná škola má čtyři stupně. Nižší a střední stupeň je tříletý, vyšší a pracovní stupeň je dvouletý.

(7) Praktická škola s tříletou přípravou připravuje žáky pro výkon jednoduchých činností se zaměřením odpovídajícím jednotlivým skupinám povolání nebo se zaměřením na vedení domácnosti. Praktická škola s dvouletou přípravou připravuje žáky pro získání základních dovedností pro výkon jednoduchých činností v oblastech praktického života. Praktická škola s jednoletou přípravou připravuje žáky pro výkon jednoduchých konkrétních činností.

(8) Příprava pro výkon jednoduchých činností žáků, kteří jsou schopni samostatně pracovat, ale jejichž pracovní uplatnění musí být řízeno jinými osobami,⁸⁾ se uskutečňuje v samostatné třídě odborného učiliště a trvá jeden rok.

(9) Ve speciálních školách a ve speciálních třídách speciálních škol může být v případech hodných zvláštního zřetele vyučován žák se zdravotním postižením podle individuálně upravených učebních plánů a osnov.

(10) Pro občany, kteří ukončili povinnou školní docházku v nižším ročníku zvláštní školy, může zvláštní škola organizovat kurzy k doplnění vzdělání poskytovaného zvláštní školou.

§ 5

Speciálně pedagogické centrum

(1) Speciálně pedagogické centrum⁹⁾ je školské účelové zařízení (dále jen „centrum“). Zabezpečuje speciálně pedagogickou a psychologickou péči dětem a žákům se zdravotním postižením a poskytuje jim odbornou pomoc v procesu integrace do společnosti ve spolupráci s rodinou, školami, školskými zařízeními a odborníky. Centrum zajišťuje především péči o děti a žáky jednoho typu postižení uvedených v odstavci 2, případně o děti a žáky s více vadami. Ve své činnosti se centrum zaměřuje zejména na děti se zdravotním postižením předškolního věku v péči rodičů, případně osoby odpovědné za výchovu dítěte a na děti a žáky

⁷⁾ § 29 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 171/1990 Sb.

⁸⁾ § 32a odst. 3 zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 138/1995 Sb.

⁹⁾ § 45 zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 138/1995 Sb.

§ 45 odst. 7 a 8 zákona ČNR č. 76/1978 Sb., ve znění zákona ČNR č. 31/1984 Sb. a zákona ČNR č. 390/1991 Sb.

integrované do škol a školských zařízení a děti osvozené od povinné školní docházky.

(2) Centrum je určeno pro děti a žáky smyslově postižené, tělesně postižené, mentálně postižené, pro děti a žáky s vadami řeči a pro děti a žáky s více vadami jako samostatné školské účelové zařízení nebo jako součást speciálních mateřských škol a speciálních škol kromě odborných učilišť nebo praktických škol.

(3) Centrum provádí vyhledávání a speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku dětí se zdravotním postižením a vede jejich evidenci ve spádové oblasti, kterou stanoví zřizovatel. Zabezpečuje poradenské, terapeutické a metodické činnosti pro děti a žáky se zdravotním postižením, jejich rodiče nebo osoby odpovědné za výchovu dítěte a pedagogické pracovníky. Speciální pedagog z centra zajišťuje i speciální pedagogické výchovně vzdělávací činnosti u integrovaných dětí a žáků se zdravotním postižením a dětí osvobozených od povinné školní docházky.

(4) Činnost centra se uskutečňuje ambulantně, návštěvami pracovníků centra v prostředí, ve kterém dítě nebo žák žije, ve školách, kde je integrovaný žák vzděláván, formou krátkodobých diagnostických pobytů a dalšími formami.

(5) Dokumentace centra obsahuje statut, organizační řád, vnitřní řád, personální dokumentaci, jednací protokol, plán práce na školní rok, výkaz o týdenní činnosti pracovníků a evidenci pracovních cest. Centrum vede spisovou dokumentaci dětí a žáků se zdravotním postižením v souladu se zvláštním předpisem,¹⁰⁾ včetně základní evidence, záznamů o vyšetření a provedení péče individuální a skupinové, záznamy o spolupráci s pedagogy škol a školských zařízení při zpracování individuálního vzdělávacího programu pro integrovaného zdravotně postiženého žáka nebo pro dítě osvobozené od povinné školní docházky.

(6) Centrum zpracovává podklady k rozhodnutí příslušných orgánů o zařazení dětí a žáků se zdravotním postižením do škol a školských zařízení.

§ 6

Zařazování a přijímání dětí a žáků do speciálních mateřských škol a speciálních škol

(1) Do speciálních mateřských škol a do speciálních škol se přednostně zařazují a přijímají postižené děti a žáci, pokud se nemohou s ohledem na své postižení vzdělávat v mateřských školách, základních školách a středních školách. Pokud počet dětí a žáků se zdravotním postižením ve třídě speciální školy nebo speciální mateřské školy je nižší než maximální počet žáků ve třídě stanovený v § 3, mohou být k doplnění

tohoto počtu zařazeni do třídy i děti a žáci bez zdravotního postižení, přednostně se změněnou pracovní schopností. Jejich počet nesmí přesáhnout jednu čtvrtinu ze stanoveného maximálního počtu dětí a žáků se zdravotním postižením ve třídě.

(2) Jestliže nastane v průběhu docházky dítěte nebo žáka do speciální mateřské školy nebo speciální školy změna v charakteru postižení dítěte nebo žáka nebo speciální mateřská škola nebo speciální škola přestane odpovídat stupni postižení dítěte nebo žáka, je ředitel speciální mateřské školy nebo speciální školy, do které je dítě nebo žák zařazen, povinen podat, po projednání se zástupcem žáka, návrh na přeřazení dítěte nebo žáka do jiné speciální mateřské školy nebo speciální školy nebo do mateřské školy nebo do základní školy nebo střední školy.

(3) Ředitel školy na návrh pedagogické rady může žáka, který byl přeřazen do základní školy nebo do speciální základní školy nebo do zvláštní školy, se souhlasem jeho zástupce, zařadit do vyššího ročníku, než ve kterém plnil povinnou školní docházku v základní škole, jestliže to umožňuje věk a znalost učiva.

§ 7

(1) O zařazování a přeřazení dětí a žáků do speciálních mateřských a speciálních základních škol, zvláštních škol, pomocných škol a přípravného stupně rozhoduje ředitel školy,¹¹⁾ a to se souhlasem jejich zástupce.

(2) Návrh na zařazení dítěte nebo žáka do škol uvedených v odstavci 1 může řediteli této školy podat zástupce žáka, škola, kterou žák navštěvuje, pedagogicko-psychologická poradna, zdravotnické zařízení, orgány péče o rodinu a dítě, centrum a diagnostický ústav sociální péče pro mentálně postiženou mládež.

(3) V případě nezařazení žáka do speciální základní školy nebo do zvláštní školy nebo pomocné školy oznámí rozhodnutí ředitel zástupci žáka, příslušnému školskému úřadu nebo obci, v níž má žák trvalý pobyt. Školský úřad v dohodě s obcí navrhne, ve které škole bude žák plnit povinnou školní docházku, nebo určí jinou formu jeho vzdělávání včetně jejího zabezpečení.

(4) Pedagogicko-psychologická poradna nebo centrum shromáždí všechny podklady potřebné k rozhodnutí a navrhne řediteli školy zařazení dítěte nebo žáka do příslušného typu školy. Ve sporných případech může rozhodnutí o zařazení předcházet diagnostický pobyt dítěte nebo žáka v příslušné speciální mateřské škole nebo speciální škole v délce dvou až šesti měsíců.

¹⁰⁾ Zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech.

¹¹⁾ § 3 odst. 2 písm. d) zákona ČNR č. 564/1990 Sb.

(5) Před zařazením dítěte nebo žáka do mateřské školy při zdravotnickém zařízení a základní školy při zdravotnickém zařízení nebo do speciální mateřské školy při zdravotnickém zařízení, zvláštní školy při zdravotnickém zařízení a pomocné školy při zdravotnickém zařízení je potřebný souhlas ošetřujícího lékaře. Rozsah výuky určí ředitel školy po dohodě s ošetřujícím lékařem.

(6) Při zařazení dítěte nebo žáka do speciální mateřské školy, do speciální školy, speciální třídy nebo specializované třídy se shromáždí ve škole dokumentace o dítěti a průběžně se vede po celou dobu školní docházky dítěte nebo žáka.

(7) Jestliže se u dětí, které byly osvobozeny od povinné školní docházky, po uplynutí stanovené doby prokáže, že jsou tělesně a duševně vyspělé ke vzdělávání v přípravném stupni nebo k plnění povinné školní docházky, postupuje se podle ustanovení odstavců 1 až 6 tohoto paragrafu.

§ 8

Ukončování přípravy v odborných učilištích a praktických školách

(1) Na vykonání závěrečné zkoušky v odborném učilišti se vztahuje příslušný právní předpis.¹²⁾

(2) Na vykonání závěrečné zkoušky v praktické škole s tříletou přípravou se vztahuje příslušný právní předpis.¹³⁾

(3) Příprava žáků pro výkon jednoduchých činností v samostatné třídě odborného učiliště se ukončuje vydáním vysvědčení.

§ 9

Vyučovací doba

(1) V prvním ročníku speciálních základních škol, zvláštních škol a pomocných škol jsou nejvýše čtyři vyučovací hodiny v jednom celku, ve druhém až pátém ročníku pět vyučovacích hodin, v ostatních ročnících šest vyučovacích hodin. Ředitel může po projednání se zřizovatelem určit odlišný počet vyučovacích hodin v jednom celku.

(2) Vyučovací hodina ve speciálních školách trvá zpravidla 45 minut. Vyučovací hodina praxe a vyučovací hodina při odborném výcviku trvá 60 minut, u zrakově postižených 50 minut.

(3) Při odborném výcviku žáků je vyučovací jednotkou vyučovací den. Vyučování ve vyučovacím dni

rozvrhne ředitel speciálního středního odborného učiliště nebo odborného učiliště s ohledem na fyzickou a psychickou náročnost odborného výcviku v jednotlivých učebních oborech. Žáci do 16 let věku mají po dvou hodinách odborného výcviku přestávky v rozsahu alespoň deset minut nebo po třech hodinách odborného výcviku přestávky v délce 15 až 30 minut. Žáci starší 16 let, kteří vykonávají odborný výcvik v provozech, mají přestávky shodné s přestávkami ostatních pracovníků provozu. Doba přestávek při odborném výcviku se započítává do doby vyučovacího dne.

(4) Doba přímé individuální práce se žáky ve školách při zdravotnických zařízeních se řídí zdravotním stavem žáka.

§ 10

Výchova mimo vyučování

(1) Počty žáků v odděleních školních družin a školních klubů při speciálních školách odpovídají počtům žáků v příslušných třídách.

(2) K rozvíjení zájmové činnosti žáků ve speciálních školách zřizuje ředitel školy zájmové útvary, které může zřizovat ve spolupráci s jinými organizacemi.

§ 11

Pravidla hodnocení a klasifikace žáků zvláštních škol a pomocných škol¹⁴⁾

(1) Prospěch žáka zvláštní školy v jednotlivých předmětech se klasifikuje těmito stupni:

- 1 – výborný,
- 2 – chvalitebný,
- 3 – dobrý,
- 4 – dostatečný,
- 5 – nedostatečný.

(2) Chování žáka zvláštní školy se klasifikuje těmito stupni:

- 1 – velmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – neuspokojivé.

(3) Celkový prospěch žáka zvláštní školy na konci prvního a druhého pololetí se hodnotí

a) v prvním až šestém ročníku těmito stupni:

prospěl,
neprospěl,

b) v sedmém až devátém ročníku těmito stupni:

prospěl s pochvalou,
prospěl,
neprospěl.

¹²⁾ § 1 až 4 a § 22 až 25 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR č. 442/1991 Sb., o ukončování studia ve středních školách a učilištích.

¹³⁾ § 5 až 7 a § 22 až 25 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR č. 442/1991 Sb.

¹⁴⁾ § 13 písm. f) zákona ČNR č. 564/1990 Sb.

(4) Celkový prospěch žáka zvláštní školy se vyjadřuje výsledky klasifikace povinných předmětů a chování. Žák zvláštní školy prospěl s pochvalou, je-li hodnocen nejvýše z jednoho povinného předmětu třetím stupněm, nemá-li průměrný prospěch z povinných předmětů horší než 1,7 a jeho chování je velmi dobré. Žák prospěl, nemá-li v žádném z povinných předmětů prospěch nedostatečný, s výjimkou předmětů hudební výchova, zpěv, výtvarná výchova, tělesná výchova. Žák neprospěl, má-li z některého povinného předmětu prospěch nedostatečný, kromě předmětů uvedených v předchozí větě.

(5) Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí neklasifikuje.

(6) Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník. Žák, který nemohl být ze závažných objektivních, zejména zdravotních důvodů klasifikován ani v náhradním termínu, opakuje ročník.

(7) Prospěch žáka zvláštní školy v jednotlivých předmětech a jeho chování mohou být hodnoceny formou širšího slovního hodnocení. Celkový prospěch se na základě širšího slovního hodnocení hodnotí vždy podle § 11 odst. 3.

(8) Prospěch žáka pomocné školy se v jednotlivých předmětech hodnotí formou širšího slovního hodnocení. Formou širšího slovního hodnocení se hodnotí celkový prospěch žáka pomocné školy vždy po absolvování nižšího stupně, středního stupně, vyššího stupně a pracovního stupně pomocné školy. Žáku, který byl zařazen do přípravného stupně, se na konci prvního a druhého pololetí vydává osvědčení.

§ 12

Postup do vyššího ročníku a opakování ročníku zvláštní školy

(1) Žák zvláštní školy postupuje do vyššího ročníku, jestliže je na konci druhého pololetí jeho celkový prospěch hodnocen alespoň stupněm prospěl.

(2) Ředitel zvláštní školy může žáka se souhlasem jeho zástupce a po schválení pedagogickou radou přeradit na základě prokázaných znalostí do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku.

(3) Ředitel zvláštní školy může po projednání

v pedagogické radě na základě žádosti zástupce žáka povolit žáku, který nemohl být z vážných důvodů, například dlouhotrvající nemoci, ke konci druhého pololetí klasifikován, opakování ročníku bez konání komisionální zkoušky.

(4) Ředitel zvláštní školy navrhne žáka, který opakoval ročník a opět neprospěl nebo neprospěl poté, co předchozí ročník opakoval, k přefazení do pomocné školy. Návrh předá pomocné škole nebo zvláštní škole s třídou pomocné školy, která je nejbližší místu trvalého pobytu žáka nebo kterou dohodne se zástupcem žáka.

§ 13

Komisionální zkoušky

(1) Žák je klasifikován na základě výsledků komisionální zkoušky v těchto případech:

- při přestupu žáka ze zvláštní školy do základní školy, nebo
- vzniknou-li pochybnosti o správnosti klasifikace.

(2) Komisionální přezkoušení podle odstavce 1 písm. a) nařídí ředitel školy, do níž žák přestupuje, podle odstavce 1 písm. b) ředitel školy, do níž žák dochází.

(3) Komise pro komisionální zkoušky je tříčlenná. Komisi tvoří předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, kterým je zpravidla učitel vyučující danému předmětu, a přísedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. Členy komise jmenuje ředitel, který nařídil komisionální přezkoušení. Jedná-li se o přestup žáka zvláštní školy do základní školy, žák vykonává rozdílové zkoušky. Protokol o komisionální zkoušce se uloží do osobních spisů žáka.

(4) Komisionální přezkoušení podle odstavce 1 písm. b) je nutné provést do deseti dnů od klasifikace žáka.

§ 14

Žáci speciálních základních škol a speciálních středních škol se hodnotí a klasifikují podle pravidel hodnocení a klasifikace žáků v základních a středních školách, přičemž se přiměřeně zohlední charakter postižení.

§ 15

Internátní péče

(1) Speciální mateřské školy a speciální školy se mohou zřizovat jako internátní školy (dále jen „internát“),¹⁵⁾ které poskytují dětem a žákům kromě vzdě-

¹⁵⁾ § 44 odst. 2 zákona č. 29/1984 Sb., ve znění zákona č. 138/1995 Sb.

lávání celodenní výchovu, ubytování a stravování. Zástupci dítěte nebo žáka přispívají příspěvkem na úhradu nákladů spojených s hmotnou péčí v internátě (dále jen „příspěvek“).¹⁶⁾

(2) Výše příspěvku na stravování a ubytování za kalendářní měsíc u dětí a žáků se zdravotním postižením umístěných v internátě speciálních mateřských škol, v internátě přípravných stupňů a v internátě speciálních škol, kde plní povinnou školní docházku, činí 62 % z aktuální částky životního minima stanoveného u jednotlivých věkových kategorií dětí k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.¹⁷⁾ Úhrada příspěvku náleží internátu od prvního dne pobytu dítěte. Za dobu kratší, než je jeden měsíc, se úhrada nákladů stanoví podle dnů.

(3) Výše příspěvku za stravování žáků v internátech speciálních středních škol, odborných učilišť a praktických škol se řídí příslušným právním předpisem.¹⁸⁾

(4) Výše příspěvku za ubytování žáků v internátech speciálních středních škol, odborných učilišť a praktických škol se řídí příslušným právním předpisem.¹⁹⁾

(5) Vyúčtování příspěvku dítěte provede internát nejpozději do konce každého čtvrtletí.

(6) Internát zabezpečuje výchovu mimo vyučování a přípravu na vyučování také žákům, kteří jsou v celodenní péči školy.

(7) Vnitřní řád internátu obsahuje organizační, hygienické, bezpečnostní a jiné pokyny, které zabezpečují řádný provoz internátu, stanoví způsob převzetí a předání žáka jeho zástupci k vyučování a jeho převzetí do vyučování vychovatelem internátu. Vnitřní řád internátu dále určuje podmínky, za nichž může vychovatel žákovi povolit zejména volnou vycházku, návštěvu kulturních a sportovních akcí a osobní nákupy. S vnitřním řádem internátu seznámí ředitel školy žáka a jeho zástupce při nástupu do školy.

(8) V internátě mohou být ubytováni žáci různého pohlaví a různého věku. Samostatné výchovné skupiny zpravidla zřizuje vedoucí vychovatel pro jednotlivé věkové kategorie žáků. Počty žáků ve výchovných skupinách jsou shodné s počty žáků stanovenými pro třídy jednotlivých typů speciálních škol.

(9) Pokud v internátě zůstávají žáci i v době školních prázdnin, určí ředitel internátní školy způsob zajištění péče o tyto žáky.

§ 16

Péče o zdraví a dozor nad žáky

Při péči o zdraví a dozoru nad žáky speciálních škol postupují školy podle obecných předpisů platných pro základní školy a střední školy s těmito odchylkami:

- a) v jedné skupině žáků při koupání a plaveckém výcviku neplavců je nejvýše pět žáků; vyžaduje-li to zdravotní stav dítěte, je možné ve školách při zdravotnických zařízeních konat plavecký výcvik individuálně,
- b) lyžařský výcvik provádí jeden instruktor s nejvýše osmi žáky. U žáků nevidomých a se zbytky zraku na jednoho instruktora připadá jeden žák; u žáků slabozrakých a tělesně postižených připadá na jednoho instruktora šest žáků,
- c) přesahuje-li počet žáků při akci mimo budovu speciální školy počet žáků stanovený na příslušnou třídu nebo výchovnou skupinu, zabezpečí ředitel školy dozor další zletilé způsobilé osoby,
- d) ve speciálních školách poskytuje léčebně preventivní péči i příslušný odborný lékař.

Společná a závěrečná ustanovení

§ 17

Pokud tato vyhláška nestanoví jinak, vztahují se na speciální mateřské školy, speciální základní školy, zvláštní školy a pomocné školy obecné předpisy platné pro mateřské školy nebo základní školy, na speciální střední školy, odborná učiliště a praktické školy obecné předpisy platné pro střední školy.

§ 18

Zrušuje se vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky č. 399/1991 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

§ 19

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

Ing. Pilip v. r.

¹⁶⁾ § 13 písm. k) zákona ČNR č. 564/1990 Sb.

¹⁷⁾ § 3 odst. 2 a § 7 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb., zákona č. 84/1993 Sb. a zákona č. 118/1995 Sb.

Nařízení vlády č. 219/1996 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.

¹⁸⁾ Příloha č. 3 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR č. 48/1993 Sb., o školním stravování.

¹⁹⁾ § 1 až 3, § 5, 9 a 10 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR č. 64/1992 Sb., o domovech mládeže.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 00 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 37 69 71 a 37 88 77, fax (02) 37 88 77 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel./fax: 00421 7 525 46 28, 525 45 59. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha činí 2300,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. – **Drobný prodej – Benešov:** HAAGER – Potřeby školní a kancelářské, Masarykovo nám. 101; **Bohumín:** ŽDB, a. s., technická knihovna, Bezručova 300; **Brno:** GARANCE-Q, Koliště 39, Knihkupectví ČS, Kapucínského nám. 11, Knihkupectví M. Ženíška, Květinářská 1, M.C.DES, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** Prospektum, Kněžská 18, SEVT, a. s., Krajinská 38; **Hradec Králové:** TECHNOR, Hořická 405; **Chomutov:** DDD Knihkupectví-Antikvariát, Ruská 85; **Jihlava:** VIKOSPOL, Smetanova 2; **Kadaň:** Knihařství – Příbíkova, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, Klatovy 169/I.; **Kolín 1:** Knihkupectví U Kašků, Karlovo nám. 46; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Most:** Kniha M + M, Lipová 806, Knihkupectví Růžička, Šefříková 529/1057; **Olomouc:** BONUM, Ostružnická 10, Týcho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Dr. Šmerala 27; **Pardubice:** LEJHANEK, s. r. o., Sladkovského 414, Knihkupectví Z. Petrová, Pasáž Sv. Jana a Za Pasáží; **Plzeň:** ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1:** ALBERTNET, Revoluční 1/655, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NADATUR, Hybernská 5, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; **Praha 2:** B. Wellemínová, Dittrichova 13; **Praha 4:** Abonentní tiskový servis, Zdiměřická 1446/9, PROSPEKTRUM, Nákupní centrum, Budějovická, SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Verdunská 1; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60; **Praha 10:** BMSS START, areál VÚ JAWA, V Korytech 20; **Přerov:** Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; **Sokolov:** Arbor Sokolov, a. s., Nádražní 365; **Šumperk:** Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; **Teplíce:** L + N knihkupectví, Kapelní 4; **Trutnov:** Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem:** 7 RX, s. r. o., Mírová 4; **Zábřeh:** Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; **Zlín-Louky:** INFOSERVIS, areál Telekomunikačních montáží; **Zlín-Malenovice:** M. K.-HESPO, areál Pozemních staveb; **Znojmo:** Knihkupectví Houdková, Divišovo nám. 12; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.